

Dz. U. 2012 poz. 855

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2026 r.
poz. 595.

U S T A W A

z dnia 5 listopada 2009 r.

o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zwanych dalej „kasami”, i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, zwanej dalej „Kasą Krajową”, oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową.

Art. 1a. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) przedsiębiorca – przedsiębiorcę, o którym mowa w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, 1795 i 1826);
- 2) przedsiębiorca zagraniczny – przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 89, 619, 621 i 1794);
- 3) (uchylony)
- 4) bank krajowy – bank, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 38, 176, 331 i 340);
- 5) mała kasa – kasę, która spełnia następujące warunki:
 - a) suma aktywów bilansu kasy na koniec roku obrotowego nie przekraczała 20 mln zł,

- b) średnioroczna liczba członków kasy w ostatnim roku obrotowym nie przekraczała 10 tys. osób;
- 6) instytucja kredytowa – instytucję, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.¹⁾), mającą siedzibę na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
 - 7) fundusz inwestycyjny – fundusz inwestycyjny, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 60 i 176), zwanej dalej „ustawą o funduszach inwestycyjnych”;
 - 8) towarzystwo – towarzystwo, o którym mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych;
 - 9) spółka zarządzająca – spółkę zarządzającą, o której mowa w art. 2 pkt 10 ustawy o funduszach inwestycyjnych;
 - 10) zarządzający z UE – zarządzającego z UE, o którym mowa w art. 2 pkt 10c ustawy o funduszach inwestycyjnych;
 - 11) alternatywna spółka inwestycyjna – alternatywną spółkę inwestycyjną, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych;
 - 12) zarządzający ASI – zarządzającego ASI, o którym mowa w art. 2 pkt 3a ustawy o funduszach inwestycyjnych;
 - 13) alternatywny fundusz inwestycyjny – alternatywny fundusz inwestycyjny, o którym mowa w art. 2 pkt 10a ustawy o funduszach inwestycyjnych.

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 208 z 02.08.2013, str. 68, Dz. Urz. UE L 321 z 30.11.2013, str. 6, Dz. Urz. UE L 11 z 17.01.2015, str. 37, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 153, Dz. Urz. UE L 20 z 25.01.2017, str. 4, Dz. Urz. UE L 310 z 25.11.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 345 z 27.12.2017, str. 27, Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 150 z 07.06.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 183 z 09.07.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 18.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 84 z 11.03.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 116 z 06.04.2021, str. 25.

Art. 2. Kasa jest spółdzielnią, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 593 oraz z 2025 r. poz. 1556).

Art. 2a. 1. Do kasy i Kasy Krajowej stosuje się przepisy:

- 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz. Urz. UE L 333 z 27.12.2022, str. 1, z późn. zm.²⁾);
- 2) ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 640 i 1069 oraz z 2026 r. poz. 252) dotyczące nadzoru nad przestrzeganiem przepisów w zakresie określonym w pkt 1.

2.³⁾ Do kasy i Kasy Krajowej przekraczającej pułapy dla średniego przedsiębiorstwa określone w art. 2 ust. 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.⁴⁾) według stanu na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, lub która spełnia pułapy dla średniego przedsiębiorstwa określone w art. 2 ust. 1 załącznika I do tego rozporządzenia według stanu na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, nie stosuje się przepisu art. 16 rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 3. 1. Celem kas, z zastrzeżeniem art. 13aa, jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz wykonywanie

²⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 2024/90177 z 12.03.2024.

³⁾ W zakresie wyłączenia stosowania przepisu art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz. Urz. UE L 333 z 27.12.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 2024/90177 z 12.03.2024), przepis ma zastosowanie od dnia 8 sierpnia 2026 r.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2025, str. 28, Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2016, str. 10, Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 26 z 31.01.2018, str. 53, Dz. Urz. UE L 215 z 07.07.2020, str. 3, Dz. Urz. UE L 89 z 16.03.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 270 z 29.07.2021, str. 39, Dz. Urz. UE L 119 z 05.05.2023, str. 159 oraz Dz. Urz. UE L 167 z 30.06.2023, str. 1.

dystrybucji ubezpieczeń na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2026 r. poz. 12).

1a. Kasa, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, może pośredniczyć w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA).

2. Do rozliczeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe o bankowych rozliczeniach pieniężnych oraz przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych w zakresie świadczenia usług płatniczych.

2a. Do poleceń zapłaty stosuje się art. 63d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

3. Kasy, z wyłączeniem małych kas, oraz Kasa Krajowa są uprawnione do wydawania pieniądza elektronicznego na rzecz członków kas, na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

4. Kasy mogą świadczyć na rzecz swoich członków usługi zaufania oraz wydawać swoim członkom środki identyfikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej.

5. Kasy mogą, po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020, str. 1), świadczyć na rzecz swoich członków usługi finansowania społecznościowego, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. a pkt (i) tego rozporządzenia.

6. Kasa, na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, może świadczyć usługę przekazu pieniężnego także na rzecz innych osób niż jej członkowie, jeżeli statut kasy tak stanowi.

7. Środki pieniężne przyjęte w celu wykonania usługi, o której mowa w ust. 6, w wysokości podlegającej transferowi do odbiorcy lub do innego dostawcy przyjmującego środki dla odbiorcy albo podlegającej udostępnieniu odbiorcy:

- 1) nie mogą być w żadnym momencie podczas przechowywania łączone ze środkami pieniężnymi posiadanymi przez kasę z innego tytułu ani obciążane ryzykiem związanym z działalnością kasy;
- 2) są składane na wyodrębnionym do tego celu rachunku.

8. Kasa, na podstawie umowy z inną kasą, może przyjmować i przekazywać zlecenia rozliczeń finansowych na rzecz członków tej kasy.

Art. 3a. 1. Oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności, o których mowa w art. 3, mogą być składane w postaci elektronicznej.

2. Dokumenty związane z czynnościami, o których mowa w art. 3, mogą być sporządzane na informatycznych nośnikach danych, jeżeli dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone. Usługi związane z zabezpieczeniem tych dokumentów mogą być wykonywane przez kasy, Kasę Krajową lub podmioty kontrolowane przez kasy lub Kasę Krajową.

3. Jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, uznaje się, że czynność dokonana w formie, o której mowa w ust. 1, spełnia wymagania formy pisemnej także wtedy, gdy forma została zastrzeżona pod rygorem nieważności.

4. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Kasy Krajowej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób tworzenia, utrwalania, przekazywania, przechowywania i zabezpieczania, w tym przy zastosowaniu środków identyfikacji elektronicznej, dokumentów, o których mowa w ust. 2, mając na względzie konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu oraz ochronę interesów kas i ich członków.

Art. 3b. 1. Kasa prowadzi dla członka kasy, który posiada w kasie imienny rachunek otwarty w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, rachunek VAT. Otwierając dla członka kasy imienny rachunek, kasa jednocześnie otwiera rachunek VAT.

2. Do rachunku VAT przepisy rozdziału 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

Art. 4. Do stosunków zobowiązaniowych pomiędzy kasami a ich członkami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 1a, stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 lutego

2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 1714) w zakresie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Art. 5. 1. Nazwy „spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa” oraz „unia kredytowa” mogą być używane wyłącznie przez kasy.

2. Jeżeli statut kasy tak stanowi, dla określenia swojej działalności lub reklamy kasa może posługiwać się oznaczeniem „unia kredytowa”.

Art. 6. W przypadku gdy kasa została utworzona w zakładzie pracy, warunki współpracy między kasą a pracodawcą oraz zakres świadczeń pracodawcy na rzecz kasy określa umowa.

Art. 7. 1. Utworzenie kasy wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

2. Z wnioskiem o wydanie zezwolenia występują założyciele kasy. Założyciele kasy są obowiązani ustanowić od 1 do 3 pełnomocników, którzy będą ich reprezentować wobec Komisji Nadzoru Finansowego w okresie poprzedzającym wydanie zezwolenia. Pełnomocnictwo powinno być sporządzone w formie aktu notarialnego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzję w przedmiocie zezwolenia na utworzenie kasy w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania wniosku lub jego uzupełnienia.

4. W zezwoleniu na utworzenie kasy Komisja Nadzoru Finansowego określa nazwę i siedzibę kasy oraz zatwierdza jej statut.

5. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia na utworzenie kasy, jeżeli:

- 1) nie zostały spełnione wymagania obowiązujące przy tworzeniu kas;
- 2) zamierzona działalność naruszałaby przepisy prawa lub nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków;
- 3) osoby przewidziane do objęcia stanowisk członków zarządu i rady nadzorczej kasy nie spełniają wymagań, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 4;
- 4) wobec osoby przewidzianej do objęcia stanowiska prezesa zarządu kasy zachodzą przesłanki odmowy wyrażenia zgody, o której mowa w art. 21 ust. 2.

6. Wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2, określi Komisja Nadzoru Finansowego, po zaopiniowaniu przez Kasę Krajową.

Art. 8. 1. Statut kasy, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:

- 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej;
- 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.

2. Zmiana statutu kasy wymaga zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu kasy, jeżeli zmiana ta prowadzi do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków.

Art. 9. W zakresie niezbędnym do wydawania zgód i zezwoleń określonych niniejszą ustawą Komisja Nadzoru Finansowego może żądać przedłożenia przez wnioskodawców stosownych informacji i dokumentów.

Art. 9a. 1. Kasa może, w drodze umowy agencyjnej, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu pośrednictwo w zawieraniu i zmianie umów o wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1. Umowę zawiera się w formie pisemnej.

2. Powierzenie wykonywania czynności, o którym mowa w ust. 1, nie może prowadzić do naruszenia przepisów prawa ani wpływać niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą, możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych kasy na podstawie zawartej z kasą umowy oraz ochronę tajemnicy prawnie chronionej.

3. Zawarcie umowy, o której mowa w ust. 1, z przedsiębiorcą zagranicznym niemającym miejsca stałego zamieszkania lub nieposiadającym siedziby na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub umowy przewidującej, że powierzone czynności będą wykonywane poza terytorium Unii Europejskiej, wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego udzielonego na wniosek kasy. Do wniosku dołącza się dokumenty dotyczące przedsiębiorcy zagranicznego lub wykonywania powierzonych czynności poza terytorium Unii Europejskiej. Przepisy dotyczące państw członkowskich Unii Europejskiej stosuje się również do

państw niebędących państwami członkowskimi Unii Europejskiej, ale należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

4. Komisja Nadzoru Finansowego nakazuje kasie, w drodze decyzji, zmianę albo rozwiązanie umowy, o której mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) wykonanie umowy może zagrażać ostrożnemu i stabilnemu zarządzaniu kasą;
- 2) przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny będący stroną umowy nie posiada wymaganych uprawnień niezbędnych do wykonywania tej umowy albo je utracił w trakcie obowiązywania umowy;
- 3) istnieje zagrożenie naruszenia tajemnicy prawnie chronionej;
- 4) w państwie, w którym powierzone czynności mają być albo są wykonywane, obowiązujące prawo uniemożliwia Komisji Nadzoru Finansowego wykonywanie efektywnego nadzoru;
- 5) powierzenie wykonywania czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, mogłoby prowadzić do naruszenia przepisów prawa lub wpływać niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą lub możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych kasy na podstawie zawartej z kasą umowy.

5. Decyzja, o której mowa w ust. 4, może być wydana z określeniem terminu.

6. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, kasa może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Przepisu art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) nie stosuje się.

7. Komisja Nadzoru Finansowego może, bez konieczności uprzedniego upomnienia na piśmie, zastosować środki określone w art. 71 ust. 2, w przypadku gdy kasa nie doprowadzi, zgodnie z treścią decyzji, o której mowa w ust. 4, do zmiany albo rozwiązania umowy.

8. Do przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 64 ust. 1 i art. 70b stosuje się odpowiednio.

9. Odpowiedzialności przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego, o którym mowa w ust. 1, wobec kasy za szkody wyrządzone członkom wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1, nie można wyłączyć ani ograniczyć.

10. Odpowiedzialności kasy za szkody wyrządzone członkom wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1, nie można wyłączyć ani ograniczyć.

11. Przepisów ust. 1–10 nie stosuje się do pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Art. 9b. Kasa może, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywanie czynności faktycznych związanych z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1. Przepisy art. 9a ust. 2–11 oraz przepisy wydane na podstawie art. 9h stosuje się odpowiednio.

Art. 9c. Powierzenie wykonywania czynności, o którym mowa w art. 9a i art. 9b, nie może obejmować:

- 1) zarządzania kasą w rozumieniu art. 48 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, a w szczególności zarządzania ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności kasy, w tym zarządzania aktywami i pasywami, dokonywania oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego;
- 2) funkcji kontroli wewnętrznej w kasie.

Art. 9d. Kasa prowadzi ewidencję umów, o których mowa w art. 9a ust. 1 i art. 9b, zawierającą co najmniej:

- 1) dane identyfikujące przedsiębiorców lub przedsiębiorców zagranicznych, z którymi zostały zawarte umowy, o których mowa w art. 9a ust. 1 lub art. 9b;
- 2) zakres powierzonych czynności i miejsce ich wykonywania;
- 3) okres obowiązywania umów.

Art. 9e. 1. Kasa jest obowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej obejmującej wszystkie informacje dotyczące czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, w tym także informacje uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której kasa tę czynność wykonuje.

2. Dostęp do tajemnicy, o której mowa w ust. 1, mają wyłącznie członkowie organów kasy, niezależnie od podstawy prawnej pełnienia funkcji członka organu kasy, oraz osoby pozostające z kasą w stosunku pracy.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, są obowiązane do zachowania tajemnicy, zarówno w trakcie pełnienia funkcji lub pozostawania w stosunku pracy, jak również po zakończeniu pełnienia funkcji lub ustaniu stosunku pracy.

Art. 9f. 1. Nie narusza obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, o której mowa w art. 9e ust. 1, przekazywanie informacji objętej tajemnicą zawodową:

- 1) w zakresie niezbędnym do należytego wykonania umowy, na podstawie której wykonywane są czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, lub należytego wykonania czynności pozostających w związku z zawarciem i wykonaniem tej umowy, w tym także przekazywanie – na zasadzie wzajemności – innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków;
- 2) przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, któremu kasa zgodnie z art. 9a i art. 9b powierzyła wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, lub czynności faktycznych związanych z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania tych czynności;
 - 2a) dostawcom świadczącym usługę inicjowania transakcji płatniczej, o których mowa w art. 2 pkt 4d ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, w zakresie niezbędnym do świadczenia usługi inicjowania transakcji płatniczej;
 - 2b) dostawcom świadczącym usługę dostępu do informacji o rachunku, o których mowa w art. 2 pkt 4e ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, w zakresie niezbędnym do świadczenia usługi dostępu do informacji o rachunku;
 - 2c) bankowi krajowemu lub instytucji kredytowej, którym Kasa Krajowa powierzyła zgodnie z art. 44 ust. 14 wykonywanie czynności w celu zapewnienia realizacji planu, o którym mowa w art. 44 ust. 13, w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania tego planu;
- 3) w zakresie, w jakim udzielenie informacji objętych tajemnicą zawodową jest niezbędne do zawarcia i wykonywania umów sprzedaży wierzytelności;
- 4) na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego, w tym w toku wykonywania czynności kontrolnych;

- 5) na żądanie Kasy Krajowej w zakresie niezbędnym do wykonywania przez Kasę Krajową działalności określonej w ustawie oraz w zakresie niezbędnym do wykonania zawartej z Kasą Krajową umowy;
- 5a) innym kasom, Kasie Krajowej, bankom oraz izbie rozliczeniowej, o której mowa w art. 67 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, albo spółce handlowej, o której mowa w art. 92bb ust. 1 tej ustawy, w zakresie niezbędnym do udzielania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 13d ust. 1, lub zbiorczej informacji, o której mowa w art. 9fb;
- 5b) innym kasom, bankom oraz izbie rozliczeniowej, o której mowa w art. 67 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, albo spółce handlowej, o której mowa w art. 92bb ust. 1 tej ustawy, w zakresie niezbędnym do udzielania informacji, o której mowa w art. 13d ust. 3;
- 5c) Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej oraz izbie rozliczeniowej, o której mowa w art. 67 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w zakresie niezbędnym do wykonywania odpowiednio zadań i obowiązków, o których mowa w:
- a) dziale IIIB ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.⁵⁾),
 - b) ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o Systemie Informacji Finansowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 180);
- 5ca) Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie niezbędnym do wykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 110e pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894, 896, 1203, 1541 i 1811);
- 5cb) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych i Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie określonym w przepisach ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami (Dz. U. z 2025 r. poz. 1379 oraz z 2026 r. poz. 347);
- 5d) płatnikowi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, w zakresie określonym w art. 143b oraz art. 143c ust. 6 tej ustawy;

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 497, 621, 622, 769, 820, 1203, 1235, 1414, 1417, 1669, 1804 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 252 i 347.

- 5e) dostawcy usług płatniczych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, w zakresie określonym w art. 143a ust. 1 pkt 2, art. 143b ust. 2 i art. 143c ust. 2 i 5 tej ustawy;
- 6) lustratorowi w związku z wykonywaniem przez niego czynności w ramach lustracji, o której mowa w art. 44 ust. 7;
- 7) biegłemu rewidentowi upoważnionemu na podstawie zawartej umowy do badania sprawozdań finansowych kasy lub jej ksiąg rachunkowych i portfela kredytowego;
- 8) adwokatowi lub radcy prawnemu w związku ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz kasy;
- 8a) przedstawicielom, o których mowa w art. 16d ust. 2 pkt 1, w związku z ich uczestnictwem w obradach organów kasy;
- 9) w zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- 10) instytucjom upoważnionym do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji stanowiących tajemnicę bankową, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;
- 11) za wyrażoną na piśmie zgodą osoby, której ta informacja dotyczy;
- 12) Policji – jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia popełnieniu przestępstwa, jego wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa albo ich równowartości, na zasadach i w trybie określonych w art. 20 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2025 r. poz. 636, 718 i 1366 oraz z 2026 r. poz. 187 i 421);
- 12a) Żandarmerii Wojskowej – jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia popełnieniu przestępstwa, jego wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa albo ich równowartości, na zasadach i w trybie określonych w art. 40b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 159);
- 12b) na żądanie Inspektora Nadzoru Wewnętrznego – jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom lub wykrycia ich sprawców i uzyskania dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych

- korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa albo ich równowartości, na zasadach i w trybie określonych w art. 11p ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 529);
- 12ba) na żądanie Straży Granicznej, jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia popełnieniu przestępstwa, jego wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa albo ich równowartości, na zasadach i w trybie określonych w art. 10c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 367);
- 12bb) na żądanie prokuratora, Policji i innych organów uprawnionych do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa lub czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, w zakresie określonym w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, z późn. zm.⁶⁾);
- 12c) (uchylony)
- 13) na żądanie sądu lub prokuratora w związku z toczącym się postępowaniem o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 14) na żądanie sądu w związku z prowadzonym postępowaniem spadkowym lub o podział majątku między małżonkami albo prowadzoną przeciwko osobie fizycznej będącej stroną umowy sprawą o alimenty lub o rentę o charakterze alimentacyjnym, a także innym postępowaniem cywilnym, jeżeli informacje nie dotyczą osób trzecich niebędących stroną postępowania;
- 14a) na żądanie sądu w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawach własności intelektualnej, jeżeli jest to niezbędne do określenia źródła lub zakresu naruszenia praw własności intelektualnej, w zakresie, o którym mowa w art. 479^[115] § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, z późn. zm.⁷⁾);

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 820, 1006, 1676, 1734, 1843 i 1872 oraz z 2026 r. poz. 180.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1841, z 2025 r. poz. 620, 1172, 1302, 1518 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 26.

- 14b) syndykowi wyznaczonemu w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec podmiotu, którego te informacje dotyczą, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności w tym postępowaniu;
- 14c) nadzorcy sądowemu albo zarządcy wyznaczonym w postępowaniu restrukturyzacyjnym prowadzonym wobec podmiotu, którego te informacje dotyczą, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności w tym postępowaniu;
- 14d) tymczasowemu nadzorcy sądowemu w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości podmiotu, którego te informacje dotyczą, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności w tym postępowaniu;
- 15) na żądanie komornika sądowego w związku z wykonywaniem zadań, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1–3, oraz czynności, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1a ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1458, z 2025 r. poz. 1018 i 1172 oraz z 2026 r. poz. 26);
- 15a) na żądanie administracyjnego organu egzekucyjnego oraz centralnego biura łącznikowego, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2009), w zakresie:
- a) posiadanych przez członka kasy rachunków prowadzonych przez kasę lub posiadanych pełnomocnictw do dysponowania rachunkami prowadzonymi przez kasę, liczby tych rachunków lub pełnomocnictw, obrotów i stanów tych rachunków, z podaniem wpływów, obciążeń rachunków i ich tytułów oraz odpowiednio ich nadawców i odbiorców,
 - b) zawartych przez członka kasy umów kredytowych lub umów pożyczki, z podaniem wysokości zobowiązań wynikających z tych kredytów lub pożyczek, celów, na jakie zostały udzielone, i sposobu zabezpieczenia ich spłaty
- w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym, postępowaniem zabezpieczającym oraz wykonywaniem innych czynności wynikających z ustawowych zadań tych organów;
- 16) na żądanie organu Krajowej Administracji Skarbowej:

- a) w związku z prowadzoną sprawą o przestępstwo skarbowe lub o wykroczenie skarbowe przeciwko członkowi kasy, o ile informacje mają związek z tą sprawą, lub
 - b) jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia przestępstwom lub przestępstwom skarbowym, ich wykrycia albo ustalenia ich sprawców i uzyskania dowodów ich popełnienia, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa lub przestępstwa skarbowego albo ich równowartości – w zakresie, o którym mowa w art. 127a ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1131, 1423, 1820 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 415), lub
 - c) w związku z wnioskiem o informacje złożonym na podstawie art. 7 ust. 3a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz. Urz. UE L 248 z 18.09.2013, str. 1, z późn. zm.⁸⁾);
- 17) na żądanie banku upoważnionego do dokonywania czynności obrotu dewizowego w zakresie ustalenia istnienia wymagalnego zobowiązania stanowiącego podstawę do przekazania za granicę waluty obcej;
- 18) na żądanie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w zakresie wykonywania przez niego zadań określonych w przepisach o ochronie danych osobowych;
- 19) na żądanie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie wykonywania przez niego zadań określonych w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów;
- 19a) na żądanie Rzecznika Finansowego, w zakresie niezbędnym do realizacji przez niego zadań określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku

⁸⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 317 z 23.11.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 49.

- Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146, 1069 i 1545);
- 20) na żądanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli lub upoważnionego przez niego kontrolera w zakresie danych dotyczących jednostki kontrolowanej, niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego w prowadzonym postępowaniu kontrolnym dotyczącym tej jednostki;
 - 21) na żądanie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Służby Ochrony Państwa i ich upoważnionych pisemnie funkcjonariuszy lub żołnierzy w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania sprawdzającego na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych;
 - 22) na żądanie Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w trybie i na zasadach określonych w art. 23 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 712 i 718);
 - 23) na pisemne żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie sporządzania i przekazywania informacji dotyczących numerów rachunków płatników składek oraz przekazywania danych umożliwiających identyfikację posiadaczy tych rachunków;
 - 24) na pisemne żądanie organu wypłacającego świadczenie z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego albo uposażenie w stanie spoczynku w zakresie sporządzania i przekazywania danych umożliwiających identyfikację współposiadacza (współposiadaczy) rachunku wspólnego, na który zostały przekazane świadczenia lub uposażenia za okres po śmierci świadczeniobiorcy;
 - 24a) na żądanie Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w trybie i na zasadach określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2025 r. poz. 902 i 1366 oraz z 2026 r. poz. 26);
 - 25) na żądanie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie wykonywania przez niego zadań określonych w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów

- oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2025 r. poz. 643, 1069 i 1844 oraz z 2026 r. poz. 176, 331 i 340);
- 26) podmiotowi przejmującemu, instytucji pomostowej lub podmiotowi zarządzającemu aktywami w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji, w tym użycia instrumentów przymusowej restrukturyzacji;
- 27) na żądanie Ministra Sprawiedliwości w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań organu do spraw informacji zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 59);
- 28) na żądanie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie niezbędnym do wykonywania przez ten Fundusz zadań związanych z dokonywaniem wypłat z Turystycznego Funduszu Zwrotów lub Turystycznego Funduszu Pomocowego, o których mowa odpowiednio w art. 15ka i art. 15kc ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 764 i 1806 oraz z 2026 r. poz. 39);
- 29) na żądanie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie określonym ustawą z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 695, z 2025 r. poz. 758, 1077, 1167 i 1669 oraz z 2026 r. poz. 27) oraz upoważnionych pracowników Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie określonym upoważnieniem.

2. Zakres oraz zasady udzielania informacji przez kasy organom Krajowej Administracji Skarbowej, organom podatkowym oraz Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej regulują odrębne przepisy.

3. Osoby, organy i podmioty wymienione w ust. 1 i 2, w tym także pracownicy lub członkowie organów tych podmiotów, jeżeli nie są pracownikami,

mogą wykorzystywać uzyskane informacje tylko zgodnie z celem ich przekazania. O ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, uzyskane informacje nie mogą być ujawniane innym osobom, organom lub podmiotom.

4. Kasa nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wynikającą z ujawnienia tajemnicy zawodowej przez osoby lub podmioty, którym kasa udzieliła informacji stanowiących tajemnicę zawodową na podstawie przepisów ustawy.

Art. 9fa. 1. Podmioty, o których mowa w art. 9f ust. 1 pkt 4, 12–16 oraz 20–23, w granicach uprawnień wynikających z tych przepisów, gmina po uzyskaniu informacji, o której mowa w art. 13c, z której wynika, że członek kasy zmarł, oraz Generalny Inspektor Informacji Finansowej, w granicach uprawnień wynikających z przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, są uprawnione do uzyskania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 13d ust. 1, w dowolnej kasie.

2. Podmioty, o których mowa w art. 9f ust. 1 pkt 4, 12–16 oraz 20–23, w granicach uprawnień wynikających z tych przepisów, są uprawnione do uzyskania informacji, o której mowa w art. 13d ust. 3, w dowolnej kasie.

Art. 9fb. Podmiot, o którym mowa w art. 9f ust. 1 pkt 27, w granicach uprawnień wynikających z tego przepisu, jest uprawniony do uzyskania z Centralnej informacji zbiorczej informacji, o której mowa w art. 13d ust. 1, z tym że zbiorcza informacja może dotyczyć także rachunków członka niebędącego osobą fizyczną.

Art. 9g. Przepisy art. 9e i art. 9f stosuje się odpowiednio do Kasy Krajowej, z tym że w zakresie tajemnicy zawodowej uwzględnia się wszystkie informacje wytworzone lub pozyskane od kas w związku z wykonywaniem przez Kasę Krajową działalności określonej w ustawie, o ile ich ujawnienie mogłoby naruszyć chroniony prawem interes podmiotów, których te informacje bezpośrednio lub pośrednio dotyczą.

Art. 9h. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia, określi wykaz dokumentów dotyczących działalności gospodarczej przedsiębiorcy zagranicznego, dołączanych do wniosku, o którym mowa w art. 9a ust. 3, mając na uwadze zapewnienie Komisji Nadzoru

Finansowego informacji pozwalających na rzetelną i miarodajną ocenę wpływu zawieranej umowy na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą.

Rozdział 2

Członkowie kas, ich prawa i obowiązki

Art. 10. 1. Członkami kasy mogą być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym, a w szczególności:

- 1) pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy;
- 2) osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.

1a. Członkami kasy mogą być także, jeżeli statut kasy tak stanowi, spółki jawne, spółki partnerskie i spółki komandytowe, których wspólnikami są wyłącznie osoby fizyczne będące członkami kasy.

2. Członkami kasy mogą być także – działające wśród członków, o których mowa w ust. 1 – organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338), jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Art. 11. Ustanie więzi, o której mowa w art. 10, stanowi przyczynę wykreślenia członka kasy, chyba że statut stanowi inaczej.

Art. 12. 1. Członek kasy jest obowiązany wpłacić wkład członkowski w celu korzystania przez spółdzielnię.

2. Wkład członkowski jest oprocentowany, jeżeli statut tak stanowi. Zasady ustalania wysokości oprocentowania wkładu członkowskiego i jego zmiany określa statut.

3. Kwoty wyliczone na podstawie ust. 2 zalicza się na poczet wkładu członkowskiego.

4. Wkład członkowski nie może być wypłacony przed ustaniem członkostwa. Nie dotyczy to kwot przewyższających obowiązkową wysokość wkładu członkowskiego.

Art. 13. Każdy członek kasy obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut.

Art. 13a. 1. Umowa imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w art. 28, ulega rozwiązaniu z:

- 1) dniem śmierci członka kasy albo
- 2) upływem 10 lat od dnia wydania przez członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, chyba że umowa lokaty była zawarta na czas oznaczony dłuższy niż 10 lat.

2. Dyspozycją, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku wypowiedzenia, odnowienie umowy imiennego rachunku członka kasy, o której mowa w ust. 1, zawartej na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat. Jeżeli na skutek odnowienia umowa wiązałaby dłużej niż 10 lat od jej zawarcia, warunkiem odnowienia jest wydanie przez członka kasy takiej dyspozycji. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

3. Umowa lokaty zawarta na czas oznaczony dłuższy niż 10 lat może zostać odnowiona, jeżeli członek kasy wyda

taką dyspozycję. Dyspozycją taką nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku jej wypowiedzenia, odnowienie umowy. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

4. Jeżeli umowa imiennego rachunku członka kasy uległa rozwiązaniu na podstawie ust. 1, umowę uważa się za wiążącą do chwili wypłaty przez kasę środków pieniężnych osobie posiadającej tytuł prawny, chyba że stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w umowie.

5. Od dnia wygaśnięcia umowy imiennego rachunku członka kasy na podstawie ust. 2 albo 3, do dnia wypłaty środków pieniężnych osobie posiadającej do nich tytuł prawny, środki te podlegają waloryzacji o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem. Waloryzacji dokonuje się na ostatni dzień roku kalendarzowego.

6. Z upływem 5 lat od dnia wydania przez członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku kasa jest obowiązana wystąpić o udostępnienie danych z

rejestrzu Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) umożliwiających ustalenie, czy członek kasy żyje, a w przypadku jego śmierci kasa może wystąpić do rejestru PESEL o udostępnienie informacji o dacie zgonu albo dacie znalezienia zwłok.

7. Na co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, kasa jest obowiązana poinformować członka kasy o skutkach upływu tego okresu.

8. Przepisy ust. 1–7 nie dotyczą rachunku wspólnego.

Art. 13aa. 1. Po śmierci przedsiębiorcy kasa nadal prowadzi imienny rachunek członka kasy związany z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz. U. z 2021 r. poz. 170).

2. W okresie od ustanowienia do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego dostęp do środków pieniężnych zgromadzonych na imiennym rachunku członka kasy, o którym mowa w ust. 1, oraz prawo do wydawania dyspozycji przysługują zarządcy sukcesyjnemu.

3. Zarządca sukcesyjny niezwłocznie informuje kasę o osobach, które go powołały, a także o osobach, które uzyskały tytuł prawny do spadku po członku kasy.

Art. 13b. Z upływem 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w art. 28, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, kasa jest obowiązana wystąpić o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy członek kasy żyje, a w przypadku jego śmierci kasa może wystąpić do rejestru PESEL o udostępnienie informacji o dacie zgonu albo dacie znalezienia zwłok.

Art. 13c. 1. Po upływie 2 lat od dnia powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy, kasa jest obowiązana w terminie 7 dni, poinformować pisemnie organ wykonawczy gminy ostatniego miejsca zamieszkania członka kasy o:

- 1) dacie powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy;
- 2) możliwości nabycia przez gminę prawa do środków pieniężnych, zgromadzonych przez członka kasy, zgodnie z art. 935 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, 1172 i 1508 oraz z 2026 r. poz. 184).

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) przed upływem 2-letniego terminu, o którym mowa w ust. 1, do kasy zgłosi się osoba, która uzyskała tytuł prawny do spadku po członku kasy;
- 2) łączna wysokość środków pieniężnych zgromadzonych przez członka kasy jest niższa lub równa 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773).

Art. 13d. 1. Kasa jest obowiązana udzielić członkowi kasy, osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po członku kasy, oraz zarządcy sukcesyjnemu, zbiorczej informacji o:

- 1) imiennych rachunkach członka kasy, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 2) umowach imiennego rachunku członka kasy rozwiązanych albo wygasłych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1–3;
- 3) rachunkach bankowych członka kasy, o których mowa w art. 59a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 4) umowach rachunku bankowego członka kasy rozwiązanych albo wygasłych z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1–3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

2. W zbiorczej informacji wskazuje się podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numery rachunków wynikające z umowy rachunku oraz informację, czy rachunki są nadal prowadzone.

3. Kasa jest obowiązana udzielić dostawcy, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1–3 i 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, z wyłączeniem Kasy Krajowej, informacji o:

- 1) imiennych rachunkach członka kasy, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;

2) rachunkach bankowych członka kasy, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza.

4. W informacji, o której mowa w ust. 3, wskazuje się podmiot, który prowadzi rachunki.

Art. 13e. 1. Zbiorczą informację oraz informację, o której mowa w art. 13d ust. 3, kasa jest obowiązana pozyskać z centralnej informacji o rachunkach, o której mowa w art. 92bb ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, zwanej dalej „Centralną informacją”, niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby, o której mowa w art. 13d ust. 1, i zweryfikowaniu jej tytułu prawnego, lub od dostawcy, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1–3 i 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, z wyłączeniem Kasy Krajowej. Zbiorczą informację oraz informację, o której mowa w art. 13d ust. 3, kasa jest obowiązana dostarczyć osobie, która wystąpiła z żądaniem, lub dostawcy, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1–3 i 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, z wyłączeniem Kasy Krajowej, niezwłocznie po jej pozyskaniu z Centralnej informacji.

2. Zbiorcza informacja oraz informacja, o której mowa w art. 13d ust. 3, może być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania takiej informacji.

Art. 13f. 1. Kasa prowadząca imienny rachunek członka kasy jest obowiązana nieodpłatnie udzielić informacji, o których mowa w art. 13d ust. 1 i 3, Centralnej informacji. Obowiązek udzielenia informacji może być realizowany za pośrednictwem Kasy Krajowej.

2. Informacji, o których mowa w art. 13d ust. 1 i 3, kasa lub Kasa Krajowa udziela niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania od Centralnej informacji.

Art. 13g. 1. Kasa może prowadzić na rzecz członka kasy rachunek rodzinny.

2. Rachunek rodzinny członka kasy może być prowadzony wyłącznie dla osób fizycznych, którym przyznano niepodlegające egzekucji świadczenia, dodatki, zasiłki oraz inne kwoty, o których mowa w art. 833 § 6 i 7 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z wyjątkiem świadczeń alimentacyjnych, zwane dalej „świadczeniami niepodlegającymi egzekucji”.

3. Rachunek rodzinny członka kasy nie może być prowadzony dla kilku osób fizycznych.

4. Umowa rachunku rodzinnego członka kasy określa numery rachunków bankowych jednostek wypłacających świadczenia niepodlegające egzekucji, z których dokonywane są wpłaty na rachunek rodzinny członka kasy. Zaświadczenia o numerach tych rachunków, wydane przez jednostki wypłacające świadczenia niepodlegające egzekucji, stanowią załączniki do umowy rachunku rodzinnego członka kasy.

5. Otwarcie i prowadzenie rachunku rodzinnego członka kasy oraz wypłaty z tego rachunku w kasie, w której rachunek jest prowadzony, są wolne od jakichkolwiek opłat i prowizji. Kasa nie pobiera opłat i prowizji za wydanie instrumentu płatniczego do rachunku rodzinnego, o ile umowa przewiduje wydanie tego instrumentu, jego miesięczne utrzymanie oraz wypłaty z wykorzystaniem tego instrumentu przy użyciu bankomatów wskazanych przez kasę w umowie.

6. Na rachunek rodzinny członka kasy mogą być wpłacane wyłącznie środki pieniężne pochodzące ze świadczeń niepodlegających egzekucji. Wpłaty na rachunek rodzinny członka kasy mogą być dokonywane wyłącznie z rachunków bankowych jednostek wypłacających świadczenia niepodlegające egzekucji.

Art. 13h. 1. Kasa może prowadzić na rzecz członka kasy rachunek powierniczy.

2. Do rachunków powierniczych prowadzonych przez kasy stosuje się odpowiednio przepis art. 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 14. 1. Kasa jest obowiązana wypłacić po śmierci członka kasy z jego wkładu członkowskiego i oszczędności:

- 1) kwotę wydatkowaną na koszty pogrzebu członka kasy w wysokości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku – osobie, która przedłoży rachunek stwierdzający wysokość poniesionych przez nią wydatków;
- 2) kwotę nieprzekraczającą ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę – jeżeli członek kasy pisemnie wskazał kasie osoby, na których rzecz

wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez członka kasy mogą być jego małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo;

- 3) kwotę równą wpłatom na rachunki, dokonanych przez organ rentowy z tytułu świadczeń z ubezpieczeń i zabezpieczeń społecznych, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunków, wskazaną we wniosku organu rentowego skierowanym do kasy, wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat.

2. Sumy określone w ust. 1 nie należą do spadku po członku kasy.

2a. Kasa jest obowiązana przy zawieraniu umowy imiennego rachunku członka kasy poinformować, w sposób zrozumiały, o możliwości pisemnego wskazania osób, na rzecz których ma nastąpić wypłata kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz o treści ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2. Przepisu zdania pierwszego nie stosuje się do rachunku wspólnego.

2b. W przypadku powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy, który dokonał wskazania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, kasa jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić wskazane przez członka kasy osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty.

3. Kasa jest zwolniona od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu rentowego dokonała z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku informuje o tym organ rentowy, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty.

4. Kasa nie odpowiada za szkody wynikające z wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi organ rentowy, który wystąpił z wnioskiem.

Art. 15. 1. Kasa i Kasa Krajowa jest obowiązana przeciwdziałać wykorzystaniu swojej działalności dla celów mających związek z przestępstwem, o którym mowa w art. 165a lub art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872).

2. Tryb postępowania kasy i Kasy Krajowej w razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, określa odrębna ustawa.

Art. 16. 1. W razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że działalność kasy i Kasy Krajowej jest wykorzystywana w celu ukrycia działań przestępczych lub dla celów mających związek z przestępstwem skarbowym lub innym przestępstwem niż przestępstwo, o którym mowa w art. 165a lub art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny – kasa lub Kasa Krajowa zawiadamia o tym prokuratora, Policję albo inny właściwy organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

2. Prokurator, Policja albo inny właściwy organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego, który otrzymał zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może żądać uzupełnienia informacji, także w toku czynności podejmowanych na podstawie art. 307 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, z późn. zm.⁹⁾).

3. W przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że zgromadzone na rachunku środki, w całości lub w części pochodzą z przestępstwa skarbowego lub przestępstwa innego niż przestępstwo, o którym mowa w art. 165a lub art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub mają z nim związek, kasa jest uprawniona do dokonania blokady środków na tym rachunku. Blokadę można ustanowić wyłącznie do wysokości zgromadzonych na rachunku środków, co do których zachodzi takie podejrzenie.

4. W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 165a lub art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub wykorzystywania działalności kasy w celu ukrycia działań przestępczych lub dla celów mających związek z przestępstwem lub przestępstwem skarbowym prokurator może, w drodze postanowienia, wstrzymać określoną transakcję lub dokonać blokady środków na rachunku na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, również pomimo braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1. W postanowieniu określa się zakres, sposób i termin wstrzymania transakcji lub blokady środków na rachunku.

5. Blokada środków na rachunku, dokonana w okolicznościach, o których mowa w ust. 3, nie może trwać dłużej niż 72 godziny.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 304, 1178, 1420 i 1872 oraz z 2026 r. poz. 187 i 421.

6. Niezwłocznie po dokonaniu blokady, o której mowa w ust. 3, kasa zawiadamia prokuratora.

7. W terminie określonym w ust. 5 prokurator wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania albo o odmowie jego wszczęcia, o którym niezwłocznie zawiadamia właściwą kasę. Terminu określonego w art. 307 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego nie stosuje się. W razie wszczęcia postępowania prokurator może, w drodze postanowienia, wstrzymać określoną transakcję lub dokonać blokady środków na rachunku na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6. W postanowieniu określa się zakres, sposób i termin wstrzymania transakcji lub blokady środków na rachunku.

8. Na postanowienie prokuratora w przedmiocie stosowania blokady środków na rachunku przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

8a. Prokurator może przedłużyć wstrzymanie transakcji lub blokadę środków na rachunku, o których mowa w ust. 4 i 7, na dalszy czas oznaczony, nie dłuższy niż kolejne 6 miesięcy. Przepisy ust. 4 zdanie drugie, ust. 7 zdanie trzecie i ust. 8 stosuje się odpowiednio.

9. Wstrzymanie transakcji lub blokada środków na rachunku upada, jeżeli przed upływem czasu ich stosowania nie zostanie wydane postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym lub postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych.

10. W sprawach dotyczących blokady środków na rachunku, nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

11. Kasa nie ponosi odpowiedzialności za szkodę, która może wyniknąć z wykonania w dobrej wierze obowiązków określonych w ust. 3–6. W takim przypadku, jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 3–6, nie miały związku z przestępstwem lub ukrywaniem działań przestępczych, o których mowa w ust. 1, odpowiedzialność za szkodę wynikłą z dokonania blokady środków na rachunku ponosi Skarb Państwa.

Art. 16a. (uchylony)

Art. 16b. Do działalności kas stosuje się odpowiednio przepisy art. 106d i art. 106e ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Rozdział 2a

Udziały inwestorskie

Art. 16c. 1. Na warunkach określonych w ustawie i jeżeli statut kasy tak stanowi, w kasie mogą być obejmowane udziały inwestorskie, z którymi nie jest związane członkostwo w kasie.

2. Udziały inwestorskie mogą obejmować wyłącznie osoby prawne na podstawie indywidualnej umowy zawartej z kasą.

3. Wartość nominalna udziału inwestorskiego jest równa wartości nominalnej udziału członkowskiego ustalonej w kasie.

4. Objęcie udziału inwestorskiego może nastąpić jedynie w zamian za środki pieniężne.

5. Całkowita wartość udziałów inwestorskich objętych w kasie nie może przekraczać 50 % wartości funduszu udziałowego według stanu określonego w aktualnym zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym kasy.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, statut kasy określa:

- 1) zasady obejmowania udziałów inwestorskich;
- 2) maksymalną liczbę udziałów inwestorskich w kasie;
- 3) w przypadku, o którym mowa w art. 26 ust. 5 – część nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału między posiadaczy udziałów inwestorskich oraz zasady tego podziału;
- 4) sposób i termin zwrotu wpłat dokonanych na udziały inwestorskie.

Art. 16d. 1. Posiadacz udziału inwestorskiego, który jest jednocześnie członkiem kasy, o którym mowa w art. 10 ust. 2, nie może korzystać z udzielanych przez kasę kredytów lub pożyczek pieniężnych.

2. Statut kasy może przyznawać posiadaczowi udziału inwestorskiego niebędącemu członkiem kasy, o którym mowa w art. 10 ust. 2, prawo:

- 1) wyznaczenia przedstawicieli uprawnionych do uczestnictwa w obradach organów kasy bez prawa głosu;
- 2) otrzymania odpisu statutu i regulaminów oraz zapoznawania się z uchwałami organów kasy, protokołami obrad organów kasy, protokołami lustracji,

rocznymi sprawozdaniami finansowymi oraz umowami zawieranymi przez kasę z osobami trzecimi;

- 3) żądania rozpatrzenia przez właściwe organy kasy wniosków dotyczących jej działalności.

3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie obejmuje informacji chronionych na podstawie art. 9e. Do uprawnienia tego przepis art. 18 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stosuje się odpowiednio.

Art. 16e. 1. Udziały inwestorskie nie mogą być zbywane.

2. Posiadacz udziału inwestorskiego może wypowiedzieć całość lub część udziałów inwestorskich i wystąpić o zwrot wpłat dokonanych na udziały inwestorskie.

3. Zwrot wpłat dokonanych na udziały inwestorskie nie może nastąpić:

- 1) przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym posiadacz udziału inwestorskiego wystąpił o zwrot;
- 2) w przypadku gdy udziały inwestorskie zostały przeznaczone na pokrycie strat kasy.

4. Wypowiedzenie udziałów inwestorskich jest nieskuteczne, jeżeli:

- 1) zwrot wpłat dokonanych na udziały inwestorskie powodowałby:
 - a) groźbę niespełnienia lub niespełnianie wymogu, o którym mowa w art. 24 ust. 5, albo dalsze obniżenie wartości współczynnika wypłacalności kasy, jeżeli wymóg ten nie jest spełniany, lub
 - <b) groźbę niespełnienia lub niespełnianie wymogu minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o którym mowa w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, albo dalsze obniżenie poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych do poziomu niższego niż minimalny;>**
- 2) kwota wypowiedzianych udziałów inwestorskich jest wyższa od nadwyżki bilansowej kasy za rok, w którym posiadacz udziału inwestorskiego wystąpił o zwrot wpłat, w części przewyższającej nadwyżkę bilansową.

Dodana lit. b w pkt 1 w ust. 4 w art. 16d wejdzie w życie z dn. 1.01.2032 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1843).

5. O wypowiedzeniu udziałów inwestorskich i wystąpieniu o zwrot wpłat dokonanych na udziały inwestorskie kasa niezwłocznie informuje Komisję Nadzoru Finansowego.

Rozdział 3

Organy kas

Art. 17. (uchylony)

Art. 18. 1. Członkami rady nadzorczej i zarządu kasy mogą być wyłącznie osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo skarbowe, z uwzględnieniem art. 21 ust. 2.

2. W radzie nadzorczej i w zebraniu przedstawicieli kasy udział pracowników kasy, będących jej członkami, nie może przekroczyć 1/3 składu rady nadzorczej lub zebrania przedstawicieli.

3. Kasa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu, przekazując jednocześnie informację o spełnianiu przez członków rady wymogów, o których mowa w ust. 1.

4. Członkowie zarządu kasy powinni dawać rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą, przy czym co najmniej 2 członków zarządu musi posiadać co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz kwalifikacje i doświadczenie niezbędne do kierowania kasą.

5. (uchylony)

6. Do oceny rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą stosuje się odpowiednio przepisy art. 22aa ust. 1 oraz 10–12 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 19. 1. Członkowie organów kasy wykonują swoje funkcje nieodpłatnie. Przysługuje im jedynie zwrot prawidłowo udokumentowanych faktycznie poniesionych wydatków związanych z prowadzeniem spraw kasy, z zastrzeżeniem ust. 2.

1a. W kasach będących jednostkami zainteresowania publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach

audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1891) statut kasy może przewidywać wynagrodzenie dla członków rady nadzorczej.

2. Statut kasy może przewidywać wynagrodzenie dla członków zarządu na podstawie stosunku pracy lub innego odrębnego stosunku prawnego pozostającego w związku z pełnioną funkcją.

Art. 20. W skład zarządu wchodzi od 3 do 5 członków kasy powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą.

Art. 21. 1. Powołanie prezesa zarządu kasy następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza.

2. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego;
- 2) spowodowała udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej;
- 3) został wobec niej orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni;
- 4) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 18 ust. 4.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) jest prowadzone przeciwko niej postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo inne niż określone w ust. 2 pkt 1.

4. Jeżeli statut kasy przewiduje kadencyjność zarządu, a powołanie dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się w stosunku do niej przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 2 i 3.

5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie osoby, o której mowa w ust. 1. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja

wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 22. 1. W kasie, z wyłączeniem małej kasy, działa w charakterze opiniodawczym komisja kredytowa.

2. Członkowie komisji kredytowej nie mogą być członkami rady nadzorczej lub zarządu.

Art. 23. Do zadań komisji kredytowej należy w szczególności przedstawianie zarządowi:

- 1) opinii w sprawie wniosków o udzielenie pożyczek i kredytów;
- 2) propozycji w przedmiocie wyboru zabezpieczenia pożyczek i kredytów;
- 3) propozycji warunków, na jakich można udzielić pożyczek i kredytów;
- 4) projektów wniosków w sprawie przedłużenia terminu spłaty pożyczek i kredytów oraz przymusowego ściągnięcia niespłaconych w terminie pożyczek i kredytów.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa kas

Art. 24. 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy są obowiązane posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

2. Funduszami własnymi kasy są:

- 1) fundusz udziałowy – powstający z wpłat udziałów członkowskich oraz z wpłat udziałów inwestorskich;
- 2) fundusz zasobowy – powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków oraz nadwyżki bilansowej;
- 3) fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych – utworzony na podstawie odrębnych przepisów;
- 4) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, zobowiązania z tytułu przyjęcia przez kasę (zobowiązania podporządkowane) otrzymanych z:
 - a) funduszu stabilizacyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania

umowy o 20 % tej kwoty – środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy na jej wniosek przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,
- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji,
- zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez kasę bezpośrednio lub pośrednio,

b) innych źródeł w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20 % tej kwoty – środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy na jej wniosek przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,
- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji,
- zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez kasę bezpośrednio lub pośrednio,

c) Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20 % tej kwoty – środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy, na jej wniosek, przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,

- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji;
- 5) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, dodatkowa kwota odpowiedzialności członków, w części określonej przez Komisję Nadzoru Finansowego, przy czym suma kwoty dodatkowej odpowiedzialności członków, o której mowa w art. 26 ust. 3, i kwoty, o której mowa w pkt 4, nie może przewyższać 50 % sumy funduszu udziałowego i funduszu zasobowego;
- 6) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, jako dostępne do sprzedaży;
- 7) niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, jako dostępne do sprzedaży.

2a. Pozycje, o których mowa w ust. 2 pkt 6 i 7, ujmuje się w wysokości równej wartości bilansowej.

3. Fundusze własne pomniejsza się o:

- 1) stratę z lat ubiegłych;
 - 2) stratę w trakcie zatwierdzania;
 - 3) stratę bieżącego okresu;
 - 4) zaangażowania kapitałowe kasy w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, kasy, w postaci:
 - a) posiadanych akcji lub udziałów,
 - b) kwot zakwalifikowanych na podstawie ustawy albo odrębnych przepisów do zobowiązań podporządkowanych,
 - c) innego zaangażowania kapitałowego w składniki zaliczane do funduszy własnych lub kapitałów tych podmiotów, w tym dopłaty na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, według wartości bilansowej
- z zastrzeżeniem ust. 3a i 3b;
- 5) brakującą kwotę odpisów aktualizujących na należności związane z działalnością kasy, rozumianą jako różnica pomiędzy wymaganym odrębnymi przepisami a faktycznym poziomem odpisów aktualizujących kasy;

- 6) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży;
- 7) niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży;
- 8) inne pomniejszenia funduszy własnych kasy.

3a. Pomniejszeniem funduszy własnych, o którym mowa w ust. 3 pkt 4, jest zaangażowanie kapitałowe kasy w danym podmiocie, w przypadku gdy podmiotem tym jest:

- 1) bank krajowy, bank zagraniczny, instytucja kredytowa lub instytucja finansowa, kasa, a przy tym:
 - a) zaangażowanie stanowi więcej niż 10 % kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu albo
 - b) zaangażowanie stanowi niewięcej niż 10 % kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu i łącznie z innymi zaangażowaniami kapitałowymi kasy w banki krajowe, banki zagraniczne, instytucje kredytowe i instytucje finansowe, kasy nieprzekraczającymi 10 % kapitału (funduszy własnych) tych podmiotów indywidualnie stanowi więcej niż 10 % funduszy własnych kasy przed pomniejszeniem ich o pozycje określone w ust. 3 pkt 4;
- 2) zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, a zaangażowanie stanowi co najmniej 20 % kapitału zakładowego tego podmiotu lub pozwala na wykonywanie co najmniej 20 % głosów w organach tego podmiotu.

3b. W przypadku pośredniego zaangażowania kapitałowego kasy poprzez instytucje niefinansowe, zaangażowanie kapitałowe kasy oblicza się jako udział zaangażowania kapitałowego jednostki dominującej niższego szczebla w bank krajowy, bank zagraniczny, instytucję kredytową, instytucję finansową lub kasę proporcjonalny do udziału zaangażowania kapitałowego kasy w kapitale (funduszu) podstawowym tej jednostki, nieprzekraczający zaangażowania kapitałowego kasy w podmiot zależny. Zasadę tę stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy pośrednie powiązania pomiędzy kasą a bankiem krajowym, bankiem zagranicznym, instytucją kredytową, instytucją finansową lub kasą mają charakter wielopoziomowy.

4. (uchylony)

5. Kasa jest obowiązana utrzymać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 5 %.

5a. W przypadku niespełnienia wymogu, o którym mowa w ust. 5, kasa jest obowiązana niezwłocznie powiadomić Komisję Nadzoru Finansowego.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, sposób obliczania współczynnika wypłacalności kasy, mając na względzie w szczególności konieczność uwzględnienia rodzajów i poziomu ryzyka występującego w działalności kasy oraz wymaganego poziomu funduszy własnych przez kasę.

7. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, inne pomniejszenia funduszy własnych kasy, o których mowa w ust. 3 pkt 8, mając na względzie potrzebę stabilnego i bezpiecznego funkcjonowania kasy.

Art. 25. Kasa tworzy fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy będący w dyspozycji kasy, powstający z wkładów członkowskich, o których mowa w art. 12, oraz gromadzonych przez członków oszczędności.

Art. 26. 1. Nadwyżka bilansowa zostaje przeznaczona na zwiększenie funduszu zasobowego lub uzupełnienie udziałów uprzednio przeznaczonych na pokrycie straty bilansowej.

2. Straty bilansowe kas pokrywane są z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy – z funduszu udziałowego.

3. Odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

4. Jeżeli kasa realizuje program postępowania naprawczego, jej strata bilansowa pokrywana jest w terminie i na zasadach określonych w tym programie.

5. Statut kasy może przewidywać, że część nadwyżki bilansowej za dany rok obrotowy może być przeznaczona do proporcjonalnego podziału między posiadaczy udziałów inwestorskich, którzy w pełni je opłacili.

6. Udział części nadwyżki bilansowej podlegającej podziałowi, o którym mowa w ust. 5, w nadwyżce bilansowej kasy za dany rok obrotowy nie może być

większy niż udział wartości nominalnej udziałów inwestorskich w funduszu udziałowym kasy.

7. Wypłata środków z tytułu podziału, o którym mowa w ust. 5, może nastąpić, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:

- 1) kasa nie jest objęta obowiązkiem opracowania i realizacji programu postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 72a;
- 2) kasa spełnia wymóg, o którym mowa w art. 24 ust. 5;
- 3) podział nie spowoduje niespełnienia wymogu, o którym mowa w art. 24 ust. 5, i dalszego obniżenia wartości współczynnika wypłacalności kasy;

<4) kasa spełnia wymóg minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o którym mowa w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, i brak jest groźby niespełnienia tego wymogu;

5) podział nie spowoduje niespełnienia wymogu minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o którym mowa w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, i dalszego obniżenia poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, i groźby jego niespełnienia.>

8. W przypadku kasy realizującej program postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 72a, wypłata środków z tytułu podziału, o którym mowa w ust. 5, może nastąpić, jeżeli łącznie są spełnione warunki, o których mowa w ust. 7 pkt 2–5, oraz:

- 1) kasa realizuje zgodnie z ustalonym harmonogramem założenia programu postępowania naprawczego co najmniej w zakresie funduszy własnych, współczynnika wypłacalności, wyniku finansowego i jakości aktywów;
- 2) wypłata należności z tytułu podziału, o którym mowa w ust. 5, została przewidziana w programie postępowania naprawczego.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, część nadwyżki bilansowej podlegającej podziałowi, o którym mowa w ust. 5, nie może być wyższa niż 25 % kwoty nadwyżki bilansowej kasy za dany rok obrotowy.

Dodany pkt 4 i 5 w ust. 7 w art. 26 wejdzie w życie z dn. 1.01.2032 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1843).

10. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 7 albo 8, część nadwyżki bilansowej podlegającej podziałowi, o którym mowa w ust. 5, zasila fundusz zasobowy kasy.

11. Środki zgromadzone na funduszu zasobowym z tytułu zasilenia, o którym mowa w ust. 10, są przeznaczane do proporcjonalnego podziału między posiadaczy udziałów inwestorskich, którzy w pełni je opłacili, w przypadku spełnienia warunków, o których mowa w ust. 7 albo 8.

Art. 27. Kasa może potrącić z wkładu członkowskiego i oszczędności wymagalną kwotę pożyczki, kredytu albo ich rat.

Art. 28. 1. Oszczędności członka kasy złożone w kasie, niezależnie od liczby dowodów na złożone oszczędności, zapisuje się na imiennym rachunku członka kasy i są one wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego, w każdym miesiącu kalendarzowym, w którym obowiązuje zajęcie, do wysokości 75 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, przysługującego pracownikowi zatrudnionemu w pełnym miesięcznym wymiarze czasu pracy.

2. Środki pieniężne znajdujące się na rachunku, o którym mowa w ust. 1, pochodzące ze świadczeń, dodatków i zasiłków, o których mowa w art. 833 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego i w art. 10 § 4 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2026 r. poz. 268), oraz świadczeń, dodatków i innych kwot, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 80 ust. 1, art. 81, art. 83 ust. 1 i 4, art. 84 pkt 2 i 3 i art. 140 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 187 i 203), oraz środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej, oraz świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu

uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1649, z 2025 r. poz. 1302 oraz z 2026 r. poz. 26), dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2024 r. poz. 891), kolejnego w 2021 r. dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2022 r. poz. 2235), kolejnego w 2022 r. dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o kolejnym w 2022 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. poz. 1358), oraz kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2025 r. poz. 183), są wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

3. Środki pieniężne znajdujące się na rachunku będącym przedmiotem blokady rachunku podmiotu kwalifikowanego w rozumieniu art. 119zg pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa nie podlegają zajęciu na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego, poza wyjątkami określonymi w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym.

4. Do rachunków zawartych w wykazie podmiotów, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, nie stosuje się określonych w ust. 1 ograniczeń zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

5. W przypadku realizacji zajęcia wierzytelności z rachunku dłużnika będącego członkiem kasy, kasa korzysta z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 112c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki oraz ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące identyfikacji kasy w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 112c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, sposób posługiwania się podpisem elektronicznym na potrzeby autoryzacji treści

przesyłanych w tym systemie oraz wymagania w zakresie doręczania korespondencji za jego pośrednictwem, mając na względzie bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz sprawne zajęcie wierzytelności z rachunku prowadzonego w kasie.

Art. 28a. 1. Kasa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej informuje – w sposób, w jaki są podawane informacje o świadczonych usługach – osoby korzystające oraz zainteresowane korzystaniem z jej usług o:

- 1) swojej sytuacji ekonomiczno-finansowej;
- 2) uczestnictwie w systemie gwarantowania i zasadach jego funkcjonowania, w tym o zakresie podmiotowym i przedmiotowym ochrony przysługującej ze strony tego systemu, wskazując w szczególności:
 - a) kwotę określającą maksymalną wysokość gwarancji,
 - b) rodzaje podmiotów, które mogą być uznane za uprawnione do otrzymania świadczenia pieniężnego.

2. W przypadku gdy kasa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działa pod różnymi nazwami handlowymi, informuje ona osoby zainteresowane korzystaniem z jej usług oraz korzystające z nich o przysługującym im jednym limicie gwarancyjnym na środki zgromadzone w tej kasie.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2, kasa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przed zawarciem umowy rachunku przekazuje osobom zainteresowanym korzystaniem z jej usług, a następnie, nie rzadziej niż raz w roku, osobom korzystającym z jej usług, informacje, w formie arkusza informacyjnego, o którym mowa w art. 318 ust. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. W przypadku przekazywania informacji przed zawarciem umowy rachunku osoby te potwierdzają jej otrzymanie.

4. Kasa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej informuje osobę korzystającą oraz zainteresowaną korzystaniem z jej usług o braku ochrony gwarancyjnej, w przypadku gdy:

- 1) wierzytelność powstająca w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3, nie będzie chroniona przez system gwarantowania;

- 2) w związku z wykonywaniem innej czynności niż czynność wymieniona w art. 3, kasa wystawia dokument imienny potwierdzający jej zobowiązanie pieniężne;
- 3) w związku z usługami świadczonymi przez kasę, w szczególności polegającymi na pośredniczeniu w zawieraniu umów, powstają lub mogą powstać jakiegokolwiek wierzytelności osób korzystających oraz zainteresowanych korzystaniem z jej usług wobec innego podmiotu, który nie jest objęty systemem gwarantowania.

5. Informacje dotyczące trybu i warunków otrzymania świadczenia pieniężnego powinny zostać udostępnione na wniosek osoby korzystającej oraz zainteresowanej korzystaniem z usług kasy.

6. Wyciąg z rachunku zawiera informację, czy środki na nim zgromadzone są chronione przez system gwarantowania.

7. Informacje udostępniane osobom korzystającym oraz zainteresowanym korzystaniem z usług kasy, stosownie do ust. 1, 4 i 5, powinny być podawane w sposób:

- 1) w jaki podawane są informacje o świadczonych usługach;
- 2) jednoznaczny i zrozumiały.

8. Informacje o uczestnictwie w systemie gwarantowania nie mogą być wykorzystywane w celach reklamowych i powinny być ograniczone wyłącznie do informacji określonych w ust. 1 i 4.

9. Zakaz określony w ust. 8 stosuje się również do podmiotów niebędących uczestnikami systemu gwarantowania.

Art. 28b. W przypadku gdy kasa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zamierza dokonać zmian prawnych lub organizacyjnych, których skutkiem będzie zmiana systemu gwarantowania, pod którego ochroną znajdują się środki gwarantowane w niej zgromadzone lub ich część, na obowiązkowy system gwarantowania, o którym mowa w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, zawiadamia ona Bankowy Fundusz Gwarancyjny co najmniej 6 miesięcy przed planowaną zmianą.

Art. 28c. 1. W przypadku łączenia się kas lub przekształcenia kasy właściwa dla deponenta kasa informuje go co najmniej na miesiąc przed takim połączeniem lub przekształceniem. Komisja Nadzoru Finansowego może, na wniosek jednej z tych kas, wyznaczyć krótszy termin takiego powiadomienia w celu ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa lub stabilności finansowej.

2. W terminie 3 miesięcy od dnia powiadomienia o połączeniu kas lub przekształceniu kasy deponenci mogą podjąć (wypłacić) albo przenieść środki objęte ochroną gwarancyjną zgromadzone w kasie, która powiadomiła deponenta, do innej kasy lub innej instytucji kredytowej, bez ponoszenia kosztów, w przypadku gdy środki te na koniec dnia połączenia kas lub przekształcenia kasy przekraczają limit gwarancji określony w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Art. 29. 1. Umowa pożyczki lub kredytu, niezależnie od wartości pożyczki lub kredytu, powinna być sporządzona w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

2. Podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki zabezpieczającej kredyt lub pożyczkę udzielaną przez kasy stanowi oświadczenie właściciela nieruchomości o ustanowieniu hipoteki na rzecz kasy z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 29a. (uchylony)

Art. 30. 1. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń, nie może przekraczać 10 % funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 25, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 34.

2. W przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z działalnością gospodarczą łączna kwota takich pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi oraz udzielonych mu zobowiązań pozabilansowych nie może przekraczać 15 % funduszy własnych kasy.

Art. 31. 1. Kasa może udzielać pożyczek i kredytów członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej, jeżeli:

- 1) pożyczka lub kredyt nie są udzielane na warunkach bardziej korzystnych niż określone dla innych członków;
- 2) kwota pożyczek i kredytów udzielanych łącznie tym osobom nie przekracza 20 % funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 25.

2. Udzielenie kredytu lub pożyczki członkowi zarządu wymaga uchwały rady nadzorczej. O udzieleniu kredytu lub pożyczki członkowi rady nadzorczej lub komisji kredytowej decyduje zarząd, informując o podjętej uchwale radę nadzorczą.

Art. 32. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom na cele związane z działalnością gospodarczą nie może przekraczać 150 % funduszy własnych kasy.

Art. 33. Członkowie rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej nie mogą poręczać pożyczek i kredytów udzielonych przez kasę, w której pełnią funkcję.

Art. 34. Kasa uzależnia przyjęcie poręczenia kredytu lub pożyczki przez jej członka od jego zdolności kredytowej. Przepisy art. 70 oraz art. 74–78 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

Art. 35. W razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Art. 36. 1. Zasady udzielania pożyczek oraz ich spłaty określa statut kasy.

1a. Do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 75c ust. 1–5, art. 78b i art. 105d ust. 1 i 3–6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, art. 70, art. 74–78, art. 78b i art. 105d ust. 1 i 3–6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

2a. Do wypłat gotówkowych dokonywanych przez kasy stosuje się odpowiednio przepis art. 105d ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2025 r. poz. 1362).

Art. 37. 1. Środki pieniężne, które nie są wykorzystywane na pożyczki i kredyty dla członków kasy, mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności:

- 1) w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski;
- 1a) w obligacje, o których mowa w art. 129 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012;
- 1b) w listy zastawne;
- 2) jako lokaty, wkłady lub udziały w Kasie Krajowej;
- 3) jako lokaty w bankach;
- 4) w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy o funduszach inwestycyjnych;
- 5) jako inne kategorie lokat i inwestycji, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

2. Łączna kwota lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju nie może przekraczać 8 % aktywów kasy. Ograniczenia tego nie stosuje się do papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 100 % funduszy własnych kasy. Jednakże w pierwszych 3 latach działalności kasy łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 5 % wysokości aktywów na dzień zakupu.

Art. 38. 1. Kasa ma obowiązek utrzymywać rezerwę płynną w wysokości niemniejszej niż 10 % funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.

2. Rezerwa płynna służy zapewnieniu płynności kas.

3. Rezerwę płynną stanowią:

- 1) środki pieniężne zgromadzone w kasie w formie gotówki;
- 2) środki pieniężne utrzymywane na odrębnych rachunkach w Kasie Krajowej;
- 3) jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy o funduszach inwestycyjnych, o ile ich odkupienie nie zostało zawieszona w trybie określonym w art. 89 ust. 4 i ust. 5 pkt 1

i art. 227b tej ustawy oraz w przypadku, o którym mowa w art. 246 ust. 3 tej ustawy;

4) papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

4. Środki pieniężne, o których mowa w ust. 3 pkt 2, mogą być inwestowane wyłącznie w:

- 1) papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa;
- 2) papiery wartościowe emitowane przez Narodowy Bank Polski;
- 3) papiery wartościowe emitowane przez rządy lub banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej, państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA) innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz państw należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej lub państwa należące do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA) lub papiery wartościowe gwarantowane przez rządy tych państw;
- 4) jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy o funduszach inwestycyjnych, o ile ich odkupienie nie zostało zawieszona w trybie określonym w art. 89 ust. 4 i ust. 5 pkt 1 i art. 227b tej ustawy oraz przypadku, o którym mowa w art. 246 ust. 3 tej ustawy.

5. Ze środków, o których mowa w ust. 3 pkt 2, na wniosek kasy, w przypadku zagrożenia jej płynności, Kasa Krajowa może udzielić kredytu w złotych w celu uzupełnienia zasobów pieniężnych kasy (kredyt płynnościowy).

6. Przy udzielaniu kredytu płynnościowego Kasa Krajowa kieruje się zdolnością kasy do spłaty tego kredytu wraz z odsetkami w umówionych terminach.

7. Kasa Krajowa może udzielić kredytu płynnościowego także kasie realizującej program postępowania naprawczego.

8. Oprocentowanie kredytu płynnościowego nie może być wyższe niż stopa kredytu lombardowego ogłaszana przez Narodowy Bank Polski.

9. Kredyt płynnościowy może być udzielony na okres do 30 dni.

10. Umowa o kredyt płynnościowy może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem siedmiodniowego terminu wypowiedzenia.

11. O udzielonym kredycie płynnościowym Kasa Krajowa niezwłocznie informuje Komisję Nadzoru Finansowego, Narodowy Bank Polski i Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

12. Środki z tytułu spłaty kredytu płynnościowego, w tym odsetki, są zaliczane do środków, o których mowa w ust. 3 pkt 2.

13. Jeżeli konieczne stanie się finansowanie kredytu, o którym mowa w ust. 5, w związku z wykorzystaniem przez Kasę Krajową środków pieniężnych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, Kasa Krajowa może wezwać kasę, która utrzymuje rezerwę płynną w formie określonej w ust. 3 pkt 4, do przekazania środków pieniężnych na rachunki, o których mowa w ust. 3 pkt 2, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania, wskazując kwotę, która podlega przekazaniu.

Art. 39. 1. W przypadku gdy kwota udzielonych kredytów płynnościowych, pomniejszona o wartość środków, o których mowa w art. 38 ust. 12, przekracza 60 % środków, o których mowa w art. 38 ust. 3 pkt 2, Kasa Krajowa może zobowiązać kasy do przeznaczenia dodatkowych środków na rezerwę płynną, określając jednocześnie ich wysokość. Wartość dodatkowych środków, które mają być utrzymywane jako rezerwa płynna, nie może przekroczyć wysokości 5 % funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.

2. Kwota rezerwy płynnej w części przekraczającej 10 % funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego może być utrzymywana wyłącznie w postaci środków, o których mowa w art. 38 ust. 3 pkt 2.

3. Kasa jest obowiązana utrzymywać środki, o których mowa w ust. 2, do czasu, gdy kwota udzielonych kredytów płynnościowych, pomniejszona o wartość środków, o których mowa w art. 38 ust. 12, przez 30 kolejnych dni jest niewyższa niż 60 % środków, o których mowa w art. 38 ust. 3 pkt 2. Kasa Krajowa informuje kasy o ustaniu obowiązku utrzymywania środków, o których mowa w ust. 2.

4. Kasa Krajowa niezwłocznie przekazuje do Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego także informację, o której mowa w ust. 3.

5. Kasa Krajowa, zobowiązując kasy do przeznaczenia dodatkowych środków na rezerwę płynną, niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego, Narodowy Bank Polski oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Art. 39a. 1. Nabywcą wymagalnych wierzytelności pieniężnych wynikających z tytułu udzielonych przez kasę lub Kasę Krajową pożyczek i kredytów nie może być:

- 1) podmiot, nad którym kasa lub Kasa Krajowa sprawuje:
 - a) kontrolę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.¹⁰⁾),
 - b) współkontrolę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 35 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 2) podmiot, na który kasa lub Kasa Krajowa ma znaczący wpływ w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 36 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 3) podmiot, wobec którego kasa lub Kasa Krajowa jest podmiotem dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 592 oraz z 2026 r. poz. 176);
- 4) podmiot posiadający bliskie powiązania w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe z kasą lub Kasą Krajową, przy czym przepisy art. 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio;
- 5) fundusz inwestycyjny zarządzany przez towarzystwo, spółkę zarządzającą albo zarządzającego z UE, którzy są podmiotami, o których mowa w pkt 1–4, albo którego portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4;
- 6) alternatywna spółka inwestycyjna zarządzana przez zarządzającego ASI albo zarządzającego z UE, którzy są podmiotami, o których mowa w pkt 1–4, albo której portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4;
- 7) fundusz inwestycyjny lub alternatywny fundusz inwestycyjny utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzane przez podmioty, o których

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 295 i 1598, z 2024 r. poz. 619, 1685 i 1863, z 2025 r. poz. 1218 oraz z 2026 r. poz. 333.

mowa w pkt 1–4, albo których portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, oraz podmioty z nimi powiązane lub przez nie kontrolowane w sposób, o którym mowa w ust. 1, nie mogą obejmować lub nabywać udziałów w podmiotach nabywających wierzytelności pieniężne wynikające z tytułu udzielonych przez kasę lub Kasę Krajową pożyczek i kredytów lub instrumentów finansowych w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 722, z późn. zm.¹¹⁾) wyemitowanych lub wystawionych przez te podmioty, a także udzielać takim podmiotom pożyczek i kredytów.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kasy, która zbywa wierzytelności innej kasy.

Art. 40. (uchylony)

Rozdział 5

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

Art. 41. 1. Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.

2. Kasy zrzeszają się w Kasie Krajowej. Członkami Kasy Krajowej są wyłącznie kasy.

3. Kasa Krajowa może posługiwać się nazwą „Kasa Krajowa”.

Art. 42. Celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Art. 43. Kasa Krajowa nie może prowadzić działalności innej niż działalność określona w niniejszej ustawie lub ustawach odrębnych.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1863, z 2025 r. poz. 146, 820, 923, 1014, 1069, 1216 i 1556 oraz z 2026 r. poz. 176 i 340.

Art. 44. 1. Kasa Krajowa prowadzi działalność wyłącznie na rzecz swoich członków.

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, polega na:

- 1) reprezentowaniu interesów kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego, a także w organizacjach międzynarodowych;
- 2) wyrażaniu opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas;
- 3) zapewnianiu doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego;
- 4) organizowaniu szkoleń i prowadzeniu działalności wydawniczej związanej z działalnością kas;
- 5) opracowywaniu standardów świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji przez kasy oraz systemów informatycznych dla kas;
- 6) przyjmowaniu lokat;
- 7) udzielaniu pożyczek i kredytów kasom;
- 8) pośredniczeniu w przeprowadzaniu rozliczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1, oraz wydawaniu instrumentów płatniczych, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu prowadzenia tej działalności;
- 9) udzielaniu pomocy nowo powstającym kasom;
- 10) wypełnianiu za kasy obowiązków informacyjnych wobec Narodowego Banku Polskiego.

3. Działalność Kasy Krajowej, o której mowa w ust. 2 pkt 3–8, regulują umowy zawierane pomiędzy Kasą Krajową a kasami.

4. Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza wzorzec umowy, o której mowa w ust. 3.

5. Kasa Krajowa może prowadzić na rzecz kasy lub jej członków działalność inną niż określona w ust. 2 na podstawie umowy zawartej z kasą, o czym informuje Komisję Nadzoru Finansowego.

6. Kasa Krajowa, w zakresie wydawanych instrumentów płatniczych, prowadzi działalność także na rzecz członków kas na podstawie umowy zawartej z kasą, o czym informuje Komisję Nadzoru Finansowego.

7. Kasa Krajowa przeprowadza lustrację zrzeszonych kas zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze. Przepisy tej

ustawy o związkach rewizyjnych dotyczące lustracji stosuje się odpowiednio do Kasy Krajowej.

8. Kasa Krajowa może prowadzić działalność na rzecz podmiotu przejmującego kasę, przejmującego wybrane prawa majątkowe lub wybrane zobowiązania kasy, nabywcy przedsiębiorstwa kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych, w zakresie i na warunkach działalności prowadzonej na rzecz kasy, wobec której Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o przejściu lub likwidacji. Za zgodą przejmującego lub nabywcy oraz Kasy Krajowej zakres i warunki, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, mogą zostać zmienione.

9. Kasa Krajowa może również świadczyć na rzecz krajowych instytucji płatniczych, krajowych instytucji pieniądza elektronicznego, małych instytucji płatniczych oraz biur usług płatniczych usługi w zakresie:

- 1) prowadzenia rachunków i pośredniczenia w przeprowadzaniu przez te podmioty rozliczeń finansowych związanych z ich działalnością w zakresie usług płatniczych;
- 2) pośredniczenia w wydawaniu instrumentów płatniczych.

10. Środki pieniężne przyjęte przez Kasę Krajową w związku z wykonywaniem usług, o których mowa w ust. 9:

- 1) nie mogą być w żadnym momencie łączone ze środkami pieniężnymi posiadanymi przez Kasę Krajową z innego tytułu ani obciążane ryzykiem związanym z działalnością Kasy Krajowej;
- 2) powinny być składane na wyodrębnionym do tego celu rachunku lub inwestowane na zasadach określonych w art. 56 w bezpieczne, płynne aktywa o niskim ryzyku, deponowane na wyodrębnionym do tego celu rachunku.

11. Podjęcie działalności w zakresie świadczenia usług, o których mowa w ust. 9, jest możliwe, jeżeli przewiduje to statut Kasy Krajowej.

12. Zawarcie umowy o świadczenie usług, o których mowa w ust. 9, i każda zmiana tej umowy wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą Kasy Krajowej.

13. Kasa Krajowa jest obowiązana posiadać plan działania zapewniający prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 2, oraz ciągłe i niezakłócone wykonywanie czynności, które zapewniają realizację celu, o którym mowa w art. 42.

14. W przypadku zagrożenia realizacji planu, o którym mowa w ust. 13, zagrożenia stabilności finansowej, trudnej sytuacji makroekonomicznej lub innych zdarzeń mających negatywny wpływ na rynek finansowy lub Kasę Krajową Kasa Krajowa może powierzyć, w drodze umowy zawartej na piśmie, bankowi krajowemu lub instytucji kredytowej wykonywanie czynności służących realizacji przez Kasę Krajową umów o wykonywanie na rzecz kas czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 7, 8 i 10.

15. Powierzenie wykonywania czynności, o których mowa w ust. 14, i innych czynności służących realizacji planu, o którym mowa w ust. 13, nie może prowadzić do naruszenia przepisów prawa ani wpływać niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie Kasą Krajową i kasą oraz ochronę tajemnicy prawnie chronionej.

Art. 45. 1. Członek Kasy Krajowej jest obowiązany wnieść wpisowe oraz wpłacić zadeklarowane udziały.

2. Wysokość wpisowego, wysokość jednego udziału oraz minimalną liczbę udziałów, którą jest obowiązany zadeklarować członek Kasy Krajowej, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 46. (uchylony)

Art. 47. Organami Kasy Krajowej są:

- 1) walne zgromadzenie;
- 2) rada nadzorcza;
- 3) zarząd.

Art. 48. 1. Walne zgromadzenie jest najwyższym organem Kasy Krajowej.

2. Kasa, w której ustanowiono zarządcę komisarycznego, nie bierze udziału w głosowaniu na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej.

3. Na walnym zgromadzeniu każdemu członkowi przysługuje liczba głosów równa ilości posiadanych udziałów.

Art. 49. 1. Rada nadzorcza wybierana spośród pełnomocników reprezentujących kasy na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Kasy Krajowej.

2. Do członków rady nadzorczej Kasy Krajowej przepisy art. 18 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Kasa Krajowa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu.

4. Kadencję rady nadzorczej określa statut, z tym że nie może ona trwać dłużej niż 5 lat. Mandat członka rady nadzorczej wygasa z dniem powołania nowego członka rady nadzorczej.

Art. 50. Zarząd kieruje działalnością Kasy Krajowej oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 51. 1. Zarząd składa się z 3 do 5 osób powoływanych przez radę nadzorczą. Powołanie trzech członków zarządu, w tym prezesa, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza Kasy Krajowej.

1a. Członkowie zarządu kasy powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rękojmia, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności danej osoby oraz zdolności do prowadzenia spraw kasy w sposób ostrożny i stabilny. Do oceny rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą stosuje się odpowiednio przepisy art. 22aa ust. 10–12 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

2. Członkowie zarządu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Kasie Krajowej nie mogą pełnić żadnych funkcji lub być pracownikami kas oraz w innych podmiotach nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:

- 1) był on prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe;
- 2) spowodował udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej;
- 3) został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika

przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni;

- 4) nie daje rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Kasą Krajową;
- 5) nie posiada wykształcenia i doświadczenia zawodowego niezbędnego do kierowania instytucją finansową.

4. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:

- 1) jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) był on prawomocnie skazany za przestępstwo inne niż określone w ust. 3 pkt 1.

4a. Kadencję zarządu określa statut, z tym że nie może ona trwać dłużej niż 4 lata. Mandat członka zarządu wygasa z dniem powołania nowego członka zarządu.

5. Jeżeli powołanie członka zarządu dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się do tej osoby przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 3 i 4.

6. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie członka zarządu Kasy Krajowej. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

7. Nie jest dopuszczalne łączenie funkcji członka rady nadzorczej albo zarządu kasy z funkcją członka zarządu lub pracownika Kasy Krajowej.

Art. 52. 1. Organem opiniodawczym jest komisja funduszu stabilizacyjnego.

2. Komisja funduszu stabilizacyjnego składa się z 7 do 11 członków: przewodniczącego, wiceprzewodniczącego,

sekretarza i pozostałych członków, powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą na wniosek zarządu.

3. Członkami komisji funduszu stabilizacyjnego mogą być osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo skarbowe.

4. Do zadań komisji funduszu stabilizacyjnego należy w szczególności opiniowanie:

- 1) wniosków o kredyty stabilizacyjne oraz o udzielanie innej pomocy, w tym bezzwrotnej;
- 2) rodzaju i wysokości zabezpieczeń udzielanych kredytów stabilizacyjnych;
- 3) wniosków w sprawie prolongaty spłaty kredytów stabilizacyjnych.

Art. 53. 1. Statut Kasy Krajowej, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:

- 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej;
- 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.

2. Zmiana statutu Kasy Krajowej wymaga zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy spraw wymienionych w ust. 1.

3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu Kasy Krajowej, jeżeli zmiana ta mogłaby prowadzić do naruszenia przepisów prawa, bezpieczeństwa środków gromadzonych w kasach lub bezpieczeństwa lokat kas gromadzonych przez Kasę Krajową.

Art. 54. 1. Funduszami własnymi Kasy Krajowej są:

- 1) fundusz udziałowy – powstający z wpłat udziałów członkowskich;
- 2) fundusz zasobowy – powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków.

2. Szczegółowe zasady gospodarowania funduszami, o których mowa w ust. 1, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 55. 1. Dla realizacji celów, o których mowa w art. 42, kasy wnoszą na wyodrębniony w Kasie Krajowej fundusz stabilizacyjny środki w wysokości co najmniej 1 % i niewięcej niż 3 % ich aktywów.

1a. (uchylony)

1b. Część nadwyżki bilansowej Kasy Krajowej za dany rok, nie większa niż 10 %, może być przez walne zgromadzenie Kasy Krajowej przeznaczona na jej fundusz zasobowy, z zastrzeżeniem art. 57 ust. 3.

2. Statut Kasy Krajowej określa szczegółowe zasady tworzenia funduszu stabilizacyjnego i jego przeznaczenie.

3. Wolne środki pieniężne funduszu stabilizacyjnego mogą być inwestowane wyłącznie w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.

4. Ze środków funduszu stabilizacyjnego nie mogą być pokrywane straty bilansowe Kasy Krajowej.

5. Przychody i koszty związane z realizacją celu funduszu stabilizacyjnego, w szczególności pochodzące z inwestycji wolnych środków funduszu stabilizacyjnego oraz ze wsparcia finansowego udzielonego ze środków funduszu stabilizacyjnego, odnosi się bezpośrednio na ten fundusz.

6. Skutki wyceny aktywów nabytych lub powstałych w ramach wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego oraz aktywów nabytych lub powstałych z inwestycji, o których mowa w ust. 3, odnosi się bezpośrednio na ten fundusz. Kwotę, która przewyższa wysokość funduszu stabilizacyjnego, ujmuje się w ciężar kosztów Kasy Krajowej.

7. Wsparcie bezzwrotne udzielone ze środków funduszu stabilizacyjnego jest ujmowane w ciężar tego funduszu.

Art. 55a. 1. Kasa Krajowa może udzielać wsparcia finansowego mającego na celu zapewnienie stabilności finansowej kasy.

2. Warunki udzielenia wsparcia finansowego, o którym mowa w ust. 1, określa umowa między Kasą Krajową a kasą, której wsparcie jest udzielane.

3. Jeżeli jest to uzasadnione względami efektywności wykorzystania wsparcia finansowego, o którym mowa w ust. 1, i nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa oszczędności zgromadzonych w kasie, której jest udzielane wsparcie, umowa, o której mowa w ust. 2, może określać minimalny zakres współpracy między Kasą Krajową a kasą, której wsparcie jest udzielane, w zakresie, o którym mowa w art. 44 ust. 2 pkt 3 i 5–8 oraz ust. 5 i 6, na podstawie umów, o których mowa w art. 44 ust. 3, 5 lub 6, a także zasady i minimalny zakres usług świadczonych przez kasę na rzecz jej członków.

4. O zawarciu umowy, o której mowa w ust. 2, Kasa Krajowa zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego, dołączając do zawiadomienia kopię zawartej umowy.

Art. 55b. 1. Kasa Krajowa może tworzyć fundusz wsparcia edukacji i promocji, powstający z rocznej składki ustalonej corocznie przez zarząd Kasy Krajowej na zasadach określonych w jej statucie, której wysokość jest podawana do wiadomości kas do końca lutego każdego roku, płatnej w dwóch równych ratach w terminie do końca lipca i do końca października każdego roku.

2. Celem funduszu, o którym mowa w ust. 1, jest przede wszystkim finansowanie wspólnych akcji wizerunkowych i edukacyjnych. Szczegółowe zasady gospodarowania funduszem określa statut Kasy Krajowej.

3. Statut Kasy Krajowej może określać również inne niż roczna składka źródła zasilania funduszu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 56. 1. Środki finansowe pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności: w papiery wartościowe, lokaty w bankach oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego.

2. Do wartości inwestycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 37 ust. 2.

Art. 57. 1. Kasa Krajowa prowadzi działalność niezarobkową.

2. Nadwyżka bilansowa Kasy Krajowej powiększa fundusz stabilizacyjny, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Strata bilansowa Kasy Krajowej pokrywana jest w pierwszej kolejności z nadwyżki bilansowej przyszłych okresów.

Art. 58. W razie ustania członkostwa w Kasie Krajowej wkłady wniesione przez kasę na fundusz stabilizacyjny, o których mowa w art. 55 ust. 1, podlegają zwrotowi z zachowaniem następujących zasad:

- 1) zwrot następuje z wolnych środków funduszu stabilizacyjnego proporcjonalnie do wysokości wkładów wniesionych przez poszczególnych członków;
- 2) kwota wolnych środków funduszu stabilizacyjnego jest ustalana na dzień zatwierdzania sprawozdania finansowego za rok, w którym były członek wystąpił z żądaniem zwrotu;

- 3) kwota podlegająca zwrotowi płatna jest jednorazowo w ciągu 30 dni, licząc od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego Kasy Krajowej za rok, w którym zgłoszono żądanie zwrotu.

Art. 59. W razie połączenia kasy z inną kasą będącą członkiem Kasy Krajowej wkłady członkowskie kasy przejmowanej stają się wkładami członkowskimi kasy przejmującej.

Rozdział 6

Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową

Art. 60. Działalność kas i Kasy Krajowej podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego w zakresie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie i w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, adekwatnie do stopnia skomplikowania prowadzonej przez kasy działalności oraz skali ryzyka występującego w działalności kas.

Art. 60a. Nadzór nad kasami i Kasą Krajową sprawowany jest przy uwzględnieniu zasady stosowania środków nadzorczych i naprawczych przez Komisję Nadzoru Finansowego uwzględniających skalę działalności kas oraz stosowanie środków łagodniejszych, jeżeli nie ma konieczności zastosowania środków dalej idących. Powyższa zasada dotyczy także czynności nadzorczych.

Art. 61. 1. Celem nadzoru nad kasami jest zapewnienie:

- 1) stabilności finansowej kas;
- 2) prawidłowości prowadzonej przez kasy działalności finansowej;
- 3) bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych w kasach;
- 4) zgodności działalności kas z przepisami niniejszej ustawy;
- 5) zgodności działalności kas w zakresie określonym w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

2. Celem nadzoru nad Kasą Krajową jest zapewnienie:

- 1) stabilności finansowej Kasy Krajowej;
- 2) prawidłowości wykorzystania funduszu stabilizacyjnego oraz innych środków deponowanych przez kasy w Kasie Krajowej;
- 3) zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami niniejszej ustawy;

- 4) zgodności działalności Kasy Krajowej w zakresie określonym w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

Art. 61a. 1. Informacje uzyskane lub wytworzone w związku ze sprawowaniem nadzoru nad kasami i Kasą Krajową, w tym informacje, o których mowa w art. 9e ust. 1 i art. 9g, których udzielenie, ujawnienie lub potwierdzenie mogłoby naruszyć chroniony prawem interes podmiotów, których te informacje bezpośrednio lub pośrednio dotyczą, lub utrudnić sprawowanie nadzoru, stanowią tajemnicę chronioną.

2. Obowiązku ochrony tajemnicy, o której mowa w ust. 1, nie narusza:

- 1) udzielenie bankowi centralnemu wchodzącemu w skład Europejskiego Systemu Banków Centralnych informacji niezbędnych do realizacji przypisanych mu prawem zadań, w tym zadań dotyczących polityki monetarnej i zapewnienia związanej z tym płynności, zadań związanych z nadzorem nad systemami płatności, rozliczeń i rozrachunku oraz zadań realizowanych na rzecz stabilności systemu finansowego;
- 2) złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- 3) przekazanie informacji osobie, organowi lub innemu podmiotowi na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 61b. 1. Kasy są obowiązane do wnoszenia wpłat z tytułu nadzoru, o którym mowa w art. 60, stanowiących iloczyn sumy aktywów bilansowych kas i stawki nieprzekraczającej 0,024 %.

2. Należności z tytułu wpłat na finansowanie kosztów nadzoru, o których mowa w ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, terminy uiszczania, wysokość i sposób obliczania wpłat oraz sposób i terminy rozliczania należności z tytułu wpłat, o których mowa w ust. 1, uwzględniając zapewnienie skuteczności sprawowanego nadzoru.

4. (uchylony)

Art. 62. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, wiążące kasy normy dopuszczalnego ryzyka w ich działalności,

uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa działalności kas i Kasy Krajowej oraz zgromadzonych w nich środków.

2. Komisja Nadzoru Finansowego może wydawać, po zasięgnięciu opinii Kasy Krajowej, rekomendacje dotyczące dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania kasami.

Art. 62a. (uchylony)

Art. 62b. 1. Kasa jest obowiązana przekazywać Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu zatwierdzone roczne sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania oraz z odpisem uchwały o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty.

2. Kasa Krajowa jest obowiązana przekazywać Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu:

- 1) zatwierdzone roczne sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania oraz z odpisem uchwały o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku albo pokryciu straty;
- 2) kwartalne sprawozdania:
 - a) z przeprowadzonych w kasach czynności kontrolnych,
 - b) ze stanu i wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego,
 - c) ze stanu i wykorzystania środków rezerwy płynnej.

3. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2 pkt 1, przekazywane są w terminie nie dłuższym niż 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez organ zatwierdzający.

4. Sprawozdania, o których mowa w ust. 2 pkt 2, przekazywane są nie później niż ostatniego dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, za który zostały sporządzone.

Art. 62c. 1. Kasa przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informacje sprawozdawcze obejmujące w szczególności dane o:

- 1) strukturze organizacyjnej kasy, liczbie zatrudnionych, liczbie członków oraz liczbie wkładów członkowskich zadeklarowanych i wkładów członkowskich wpłaconych, a także niezbędne dane kontaktowe dotyczące osób sporządzających i zatwierdzających informacje sprawozdawcze;

- 2) bilansie oraz rachunku zysków i strat;
- 3) inwestycjach kasy;
- 4) płynności oraz rezerwie płynnej;
- 5) aktywach finansowych;
- 6) zobowiązaniach finansowych;
- 7) zobowiązaniach z tytułu zabezpieczeń pieniężnych oraz z tytułu oszczędności;
- 8) funduszach własnych;
- 9) przekroczeniu koncentracji zaangażowań;
- 10) zobowiązaniach z tytułu kredytów;
- 11) zobowiązaniach z tytułu własnej emisji;
- 12) zobowiązaniach pozabilansowych udzielonych, zobowiązaniach pozabilansowych otrzymanych oraz należnościach nieściągalnych przeniesionych na konta pozabilansowe;
- 13) promesach udzielenia kredytu;
- 14) kredytach, pożyczkach i pozostałych należnościach kasy;
- 15) przyjętych przez kasę zabezpieczeniach;
- 16) strukturze aktywów i pasywów;
- 17) rachunku przepływów pieniężnych;
- 18) rezerwie obowiązkowej;
- 19) radzie nadzorczej i zarządzie kasy;
- 20) współczynniku wypłacalności;
- 21) wykonanych transakcjach płatniczych, w tym ich wartości i liczbie.

2. Kasa Krajowa przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informacje sprawozdawcze obejmujące w szczególności dane o:

- 1) strukturze organizacyjnej Kasy, liczbie zatrudnionych, liczbie członków oraz liczbie wkładów członkowskich zadeklarowanych i wkładów członkowskich wpłaconych, a także niezbędne dane kontaktowe dotyczące osób sporządzających i zatwierdzających informacje sprawozdawcze;
- 2) bilansie oraz rachunku zysków i strat;
- 3) środkach na rachunkach bieżących i ekwiwalentów środków pieniężnych;
- 4) instrumentach dłużnych;
- 5) instrumentach kapitałowych;

- 6) kredytach, pożyczkach i pozostałych należnościach;
- 7) pozostałych instrumentach finansowych;
- 8) zobowiązaniach finansowych, z uwzględnieniem:
 - a) zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu,
 - b) zobowiązań finansowych wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia;
- 9) zobowiązaniach z tytułu własnej emisji papierów wartościowych;
- 10) funduszu stabilizacyjnym, w tym wykorzystaniu środków funduszu stabilizacyjnego;
- 11) promesach udzielenia kredytu;
- 12) aktywach finansowych, w tym:
 - a) aktywach finansowych przeznaczonych do obrotu,
 - b) aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży,
 - c) pożyczkach udzielonych i należnościach własnych,
 - d) aktywach finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności,
 - e) utracie wartości aktywów finansowych;
- 13) rzeczowym majątku trwałym, nieruchomościach inwestycyjnych oraz wartościach niematerialnych i prawnych, w tym będących przedmiotem leasingu;
- 14) rezerwach;
- 15) wartości godziwej aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych;
- 16) przychodach z tytułu odsetek oraz kosztach z tytułu odsetek;
- 17) zyskach i stratach z tytułu aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych;
- 18) pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych;
- 19) kosztach działania, w tym kosztach pracowniczych, kosztach usług obcych, podatkach i opłatach;
- 20) zobowiązaniach pozabilansowych udzielonych oraz zobowiązaniach pozabilansowych otrzymanych;
- 21) radzie nadzorczej i zarządzie Kasy Krajowej;
- 22) środkach zgromadzonych na rachunku funduszu wsparcia edukacji i promocji;
- 23) wykonanych transakcjach płatniczych, w tym ich wartości i liczbie;

24) liczbie otwartych w danym roku kalendarzowym rachunków płatniczych na rzecz krajowych instytucji płatniczych, krajowych instytucji pieniądza elektronicznego, małych instytucji płatniczych oraz biur usług płatniczych.

3. Komisja Nadzoru Finansowego, w drodze decyzji, na wniosek kasy, w uzasadnionych przypadkach może zwolnić ją z obowiązków określonych w ust. 1 lub ograniczyć ich zakres.

4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, formę, sposób i częstotliwość sporządzania sprawozdań z danymi, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz terminy i sposób ich przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego, mając na względzie zapewnienie Komisji Nadzoru Finansowego dostępu do danych niezbędnych do sprawowania efektywnego nadzoru nad kasami i Kasą Krajową, z uwzględnieniem stopnia skomplikowania prowadzonej przez małe kasy działalności oraz skali ryzyka występującego w działalności małych kas.

Art. 62d. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w przeprowadzonym badaniu sprawozdania finansowego na zlecenie kasy lub Kasy Krajowej, Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać kasę lub Kasę Krajową do zlecenia wskazanemu biegłemu rewidentowi zbadania prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych sporządzanych przez kasę lub Kasę Krajową, kontroli ksiąg rachunkowych lub analizy portfela kredytowego. Jeżeli w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono nieprawidłowości w kasie albo Kasie Krajowej, koszty badania ponosi odpowiednio kasa albo Kasa Krajowa, a w razie niestwierdzenia w wyniku przeprowadzonych badań nieprawidłowości w kasie albo Kasie Krajowej, koszty badania ponosi Komisja Nadzoru Finansowego.

2. Zlecenie badania określonego w ust. 1 może zostać udzielone także bezpośrednio przez Komisję Nadzoru Finansowego. Koszty badania ponosi wówczas Komisja Nadzoru Finansowego. Jeżeli w wyniku badania zleconego przez Komisję Nadzoru Finansowego stwierdzono nieprawidłowości w kasie albo w Kasie Krajowej, koszty badania ponosi odpowiednio kasa albo Kasa Krajowa.

3. Do zlecenia biegłemu rewidentowi badania sprawozdania finansowego kasy albo Kasy Krajowej, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się przepisów

ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, z późn. zm.¹²⁾).

Art. 62e. 1. Biegły rewident przeprowadzający badanie sprawozdań finansowych kasy lub Kasy Krajowej oraz badanie, o którym mowa w art. 62d, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Komisję Nadzoru Finansowego o ujawnionych faktach wskazujących na:

- 1) popełnienie przestępstwa;
- 2) naruszenie przepisów regulujących działalność kasy lub Kasy Krajowej;
- 3) naruszenie zasad dobrych praktyk lub inne zagrożenie interesów klientów kasy;
- 4) istnienie przesłanek do wyrażenia opinii negatywnej na temat sprawozdania finansowego kasy lub Kasy Krajowej lub odmowy wyrażenia tej opinii.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do biegłych rewidentów badających sprawozdania finansowe przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 9a i art. 9b, oraz podmiotów posiadających bliskie powiązania w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe z kasą lub Kasą Krajową.

Art. 62f. Kasa jest obowiązana:

- 1) zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego i Kasę Krajową o podjęciu albo zaprzestaniu działalności;
- 2) udostępnić upoważnionym osobom do wglądu księgi rachunkowe, sprawozdania finansowe, rejestry, plany, sprawozdania i inne dokumenty oraz umożliwić, na pisemne żądanie, sporządzenie kopii tych dokumentów i innych nośników informacji, jak również udzielić wyjaśnień żądanych przez te osoby;
- 3) niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego i Kasę Krajową o środkach, jakie zostaną podjęte w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kontroli oraz nadzoru.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 620, 769, 794, 1165, 1173 i 1235 oraz z 2026 r. poz. 252.

Art. 62g. 1. Kasa, która spełnia warunki określone w art. 1a pkt 5, jest obowiązana niezwłocznie pisemnie poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz Kasę Krajową.

2. Kasa jest obowiązana corocznie, nie później niż do ostatniego dnia miesiąca następującego po zakończeniu roku obrotowego, pisemnie informować podmioty, o których mowa w ust. 1, o spełnianiu warunków uznania za małą kasę. Jednocześnie kasa informuje o zamiarze rozszerzenia zakresu prowadzonej działalności, które będzie skutkowało niespełnianiem tych warunków.

3. Kasa traci status małej kasy, jeżeli nie spełnia warunków, o których mowa w art. 1a pkt 5 lit. a lub b, przez 2 kolejne lata obrotowe. W takim przypadku kasa dostosowuje swoją działalność do wymogów określonych w ustawie, począwszy od kolejnego roku obrotowego.

4. Kasa traci status małej kasy, począwszy od kolejnego roku obrotowego, jeżeli przekroczenie limitów, o których mowa w art. 1a pkt 5 lit. a lub b, wyniosło co najmniej 10 %. Kasa jest obowiązana niezwłocznie pisemnie poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz Kasę Krajową w terminie określonym w ust. 2.

5. Kasa spełniająca wymogi określone w art. 1a pkt 5, która nie wyraża woli posiadania statusu małej kasy w kolejnym roku obrotowym, jest obowiązana pisemnie poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz Kasę Krajową.

Art. 62h. Kasa Krajowa może żądać informacji, w tym informacji o charakterze sprawozdawczym lub cyklicznym, od kasy oraz wyjaśnień od członków organów i pracowników kasy w zakresie niezbędnym do wykonywania jej zadań.

Art. 63. 1. Kasa Krajowa sprawuje kontrolę kas w zakresie zgodności ich działalności z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej.

2. Kasa Krajowa działając przez upoważnione przez nią osoby, zwane dalej „kontrolerami”, jest uprawniona do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność kasy, w takich dniach i godzinach, w jakich jest lub powinna być prowadzona ta działalność;

2) żądania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością kasy, a organy kasy i jej pracownicy obowiązani są do udzielania żądanych wyjaśnień i wszelkiej pomocy.

2a. Kasa Krajowa sporządza i przekazuje na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego plan czynności kontrolnych w kasach na dany rok.

2b. Kasa Krajowa na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego dokonuje zmian w planie czynności kontrolnych w kasach na dany rok.

2c. Kasa Krajowa niezwłocznie zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o wynikach czynności kontrolnych w kasach.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego oraz Kasy Krajowej, szczegółowy tryb wykonywania czynności kontrolnych w kasach przez Kasę Krajową, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania kontroli oraz prawidłową realizację zadań kas.

Art. 64. 1. Czynności kontrolne podejmowane w kasach oraz w Kasie Krajowej przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, zwanych dalej „inspektorami”, są wykonywane po okazaniu upoważnienia wydanego przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego oraz legitymacji służbowej.

2. Komisja Nadzoru Finansowego oraz osoby wykonujące czynności nadzoru nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wynikłą ze zgodnego z przepisami ustaw działania lub zaniechania, które pozostaje w związku ze sprawowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzorem nad działalnością kas oraz Kasy Krajowej.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego, szczegółowy tryb wykonywania czynności kontrolnych w kasach i w Kasie Krajowej, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru.

Art. 65. 1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 63 i 64, wykonywane są w zespole co najmniej dwuosobowym, zwanym dalej „zespołem inspekcyjnym”.

2. Zespół inspekcyjny przeprowadza czynności kontrolne w oparciu o dokumenty źródłowe w pomieszczeniach kasy lub Kasy Krajowej.

Art. 66. Czynności podejmowane przez Kasę Krajową w ramach kontroli działalności kas polegają w szczególności na:

- 1) analizie sprawozdań finansowych kas;
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy;
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z przepisami art. 29–32 i art. 36;
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas;
- 5) badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz złożonych oszczędności i lokat w kasach;
- 6) badaniu sytuacji finansowej kas.

Art. 67. Czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością kas polegają w szczególności na:

- 1) dokonywaniu oceny sytuacji finansowej kasy, w tym badaniu wypłacalności, jakości aktywów, płynności płatniczej, wyniku finansowego kasy;
- 2) badaniu jakości systemu zarządzania kasą, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz funkcji kontroli wewnętrznej;
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów, pożyczek pieniężnych oraz emitowanych papierów wartościowych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami;
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek pieniężnych;
- 5) badaniu przestrzegania limitów, o których mowa w art. 30–32 i art. 37;
- 6) badaniu przestrzegania przez kasę norm dopuszczalnego ryzyka w działalności kasy, zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności, w tym dostosowania do rodzaju i skali działalności kasy procesu identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz sprawozdawania o ryzyku, a także dopuszczalnego ryzyka w działalności kasy;
- 7) badaniu przestrzegania obowiązków wynikających z przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 8) badaniu wykonywania przez kasę obowiązków, o których mowa w art. 13a–13f oraz art. 14 ust. 2a i 2b.

Art. 68. 1. Czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością Kasy Krajowej polegają w szczególności na:

- 1) dokonywaniu oceny sytuacji finansowej Kasy Krajowej, w tym badaniu wypłacalności, jakości aktywów, płynności płatniczej i wyniku finansowego;
- 2) badaniu sposobu wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego oraz innych środków gromadzonych przez kasy w Kasie Krajowej;
- 3) badaniu zasad, metod i standardów realizacji celu, o którym mowa w art. 42;
- 4) kontroli realizacji zadań wynikających z art. 44 ust. 2;
- 5) badaniu zgodności prowadzonej działalności z przepisami ustawy;
- 6) badaniu przestrzegania obowiązków wynikających z przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

2. Komisja Nadzoru Finansowego ma prawo kontroli metodyki i zasad wykonywania przez Kasę Krajową czynności kontrolnych w kasach w zakresie ich efektywności i adekwatności.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może zalecić Kasie Krajowej dokonanie zmian w metodyce i zasadach określających sposób i zakres przeprowadzania kontroli w kasach.

Art. 68a. W celu realizacji zadań ustawowych w zakresie czynności kontrolnych, na podstawie art. 65 ust. 2, zespół inspekcyjny, w zakresie wynikającym z upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego, ma prawo:

- 1) wstępu do pomieszczeń kontrolowanego;
- 2) wglądu do dokumentów kontrolowanego;
- 3) sporządzania uwierzytelnionych kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień i danych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli;
- 4) wglądu do danych zawartych w systemie informatycznym kontrolowanego oraz sporządzania kopii lub wyciągów z tych danych, w tym w formie elektronicznej;
- 5) żądania udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą, w wyznaczonym terminie, oraz zapewnienia terminowego udzielania wyjaśnień przez pracowników kasy;
- 6) żądania zapewnienia warunków i środków będących w dyspozycji kontrolowanego niezbędnych do sprawnego przeprowadzania kontroli.

Art. 69. 1. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne kasa oraz Kasa Krajowa są obowiązane sporządzić kopie dokumentów i nośników informacji oraz opartych na tych dokumentach opracowań, zestawień i obliczeń.

2. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne każdy pracownik kasy i Kasy Krajowej obowiązany jest udzielić wyjaśnień ustnych lub pisemnych z zakresu objętego kontrolą w wyznaczonym terminie.

3. Czynności kontrolne są przeprowadzane po uprzednim pisemnym zawiadomieniu kasy lub Kasy Krajowej o terminie i czasie planowanych czynności kontrolnych, składzie zespołu inspekcyjnego oraz zakresie informacji niezbędnych do przygotowania przez jednostkę.

4. Z przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządzany jest protokół.

5. Protokół sporządza się w terminie 30 dni roboczych od dnia zakończenia czynności kontrolnych, a jego odpisy przekazuje się odpowiednio:

- 1) zarządowi kasy albo zarządowi Kasy Krajowej;
- 2) radzie nadzorczej kasy albo radzie nadzorczej Kasy Krajowej.

6. Protokół podpisują i parafują każdą jego stronę kierujący zespołem inspekcyjnym oraz dwaj członkowie zarządu jednostki kontrolowanej. Termin na podpisanie protokołu wynosi 14 dni roboczych od dnia doręczenia.

6a. Odmowa podpisania protokołu przez jednostkę kontrolowaną lub zwłoka w jego podpisaniu nie wpływa na prowadzenie postępowania pokontrolnego, w szczególności wydanie jednostce zaleceń pokontrolnych.

7. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości Komisja Nadzoru Finansowego przedstawia jednostce kontrolowanej zalecenia pokontrolne.

8. Zalecenia pokontrolne są przekazywane zarządowi i radzie nadzorczej odpowiednio kasy lub Kasy Krajowej nie później niż w terminie 30 dni roboczych od dnia doręczenia Komisji Nadzoru Finansowego podpisanego protokołu.

9. W uzasadnionych przypadkach terminy, o których mowa w ust. 5 i 8, mogą być przedłużone o kolejne 30 dni roboczych.

10. Zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego kierowane do kasy są przekazywane Kasie Krajowej do wiadomości.

Art. 70. 1. Kasa Krajowa po stwierdzeniu w toku czynności kontrolnych istotnych nieprawidłowości przedstawia

kasie zalecenia w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, powiadamiając o tym jednocześnie Komisję Nadzoru Finansowego.

2. W przypadku nieusunięcia w wyznaczonym terminie uchybień, o których mowa w ust. 1, Kasa Krajowa zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może po uprzednim upomnieniu na piśmie zastosować środki nadzorcze, o których mowa w art. 71 ust. 2.

Art. 70a. 1. Komisja Nadzoru Finansowego może żądać informacji od Kasy Krajowej oraz wyjaśnień od członków organów Kasy Krajowej w zakresie niezbędnym dla wykonywania zadań z zakresu nadzoru.

2. Komisja Nadzoru Finansowego wzywa Kasę Krajową do usunięcia w wyznaczonym terminie uchybień stwierdzonych w jej działalności.

3. Kasa Krajowa obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego o środkach, jakie zostaną podjęte w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kontroli oraz nadzoru.

Art. 70b. Organy kasy i Kasy Krajowej oraz jej pracownicy, na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego, działającej przez upoważnione przez nią osoby, są obowiązani do udzielania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazywania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością kasy i Kasy Krajowej, niezbędnych do wykonywania przez Komisję Nadzoru Finansowego zadań z zakresu nadzoru.

Art. 71. 1. Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru może zalecić kasie lub Kasie Krajowej w szczególności:

- 1) podjęcie środków koniecznych do przywrócenia płynności lub osiągnięcia i przestrzegania norm;
- 2) usunięcie w wyznaczonym terminie stwierdzonych uchybień;
- 3) zwiększenie funduszy własnych;
- 4) zaniechanie określonych form reklamy;

- 5) usunięcie w wyznaczonym terminie nieprawidłowości w zakresie przestrzegania obowiązków wynikających z przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 6) przestrzeganie art. 13c–13f.

2. W przypadku stwierdzenia, że kasa albo Kasa Krajowa nie realizuje zaleceń, a także gdy działalność kasy albo Kasy Krajowej wykonywana jest z naruszeniem przepisów prawa lub statutu, lub stwarza zagrożenie dla interesów członków kasy albo Kasy Krajowej, Komisja Nadzoru Finansowego, po uprzednim upomnieniu na piśmie, może:

- 1) wystąpić do właściwego organu kasy lub Kasy Krajowej o odwołanie członków zarządu kasy lub Kasy Krajowej bezpośrednio odpowiedzialnych za stwierdzone uchybienia;
- 2) zawiesić w czynnościach poszczególnych członków zarządu kasy lub Kasy Krajowej, o których mowa w pkt 1, do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie;
- 3) nakazać kasie lub Kasie Krajowej ograniczenie zakresu działalności;
- 4) nakazać kasie lub Kasie Krajowej zaprzestania prowadzenia określonej działalności.

3. Zawieszenie w czynnościach, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, polega na wyłączeniu poszczególnych członków zarządu kasy lub Kasy Krajowej z podejmowania decyzji przez kasę albo Kasę Krajową w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych.

4. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego o nakazaniu zaprzestania prowadzenia określonej działalności kasy lub Kasy Krajowej może zawierać warunki i terminy.

5. Komisja Nadzoru Finansowego może także zawiesić w czynnościach członka zarządu kasy lub Kasy Krajowej w przypadku:

- 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) spowodowania znaczących strat majątkowych w kasie lub Kasie Krajowej.

Przepisy ust. 2 pkt 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Członek zarządu kasy lub Kasy Krajowej obowiązany jest poinformować Komisję Nadzoru Finansowego o postawieniu mu zarzutów w postępowaniu

karnym, z wyłączeniem zarzutów dotyczących przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego, lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe w terminie 30 dni od daty postawienia zarzutów.

7. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje członka zarządu kasy lub Kasy Krajowej w przypadku prawomocnego skazania go za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego, a także w przypadku niedopełnienia przez niego obowiązku, o którym mowa w ust. 6.

Art. 71a. Decyzjom Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie:

- 1) zawieszenia w czynnościach członków zarządu kasy lub Kasy Krajowej,
- 2) ograniczenia zakresu działalności kasy lub Kasy Krajowej,
- 3) odwołania członka zarządu kasy lub Kasy Krajowej,
- 4) odwołania kuratora,
- 5) odwołania likwidatora kasy,
- 6) zawieszenia działalności kasy

– nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 71b. 1. W przypadku gdy kasa nie udostępnia usługi podstawowego rachunku płatniczego, o której mowa w art. 59ia ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, Komisja Nadzoru Finansowego może nałożyć na tę kasę karę pieniężną w wysokości do 100 000 zł, po uprzednim bezskutecznym wezwaniu jej do spełnienia tego obowiązku w terminie wyznaczonym przez Komisję Nadzoru Finansowego.

2. W przypadku gdy kasa nie umożliwia przenoszenia rachunków płatniczych, o którym mowa w art. 59ii ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, Komisja Nadzoru Finansowego może nałożyć na tę kasę karę pieniężną w wysokości do 1 000 000 zł, po uprzednim bezskutecznym wezwaniu jej do spełnienia tego obowiązku w terminie wyznaczonym przez Komisję Nadzoru Finansowego.

3. Ustalając wysokość kar pieniężnych, o których mowa w ust. 1 i 2, Komisja Nadzoru Finansowego uwzględnia wagę, czas trwania i przyczyny naruszenia obowiązku określonego w art. 59ia ust. 1 lub art. 59ii ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, rozmiar prowadzonej przez kasę działalności oraz jej sytuację finansową.

4. (uchylony)

5. (uchylony)

Art. 72. 1. W razie niewykonywania zaleceń, o których mowa w art. 71 ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może nakładać na członków zarządu kasy lub Kasy Krajowej kary pieniężne do wysokości sześciokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, ustalonego na dany rok, na podstawie odrębnych przepisów, w dniu nałożenia kary.

1a. W razie niewykonywania obowiązków, o których mowa w art. 62d i art. 70a, Komisja Nadzoru Finansowego może nakładać na członków zarządu odpowiednio kasy lub Kasy Krajowej kary pieniężne do wysokości, o której mowa w ust. 1.

2. Kara nie może być nałożona, jeżeli od uzyskania przez Komisję Nadzoru Finansowego wiadomości o czynie określonym w ust. 1 upłynęło więcej niż 6 miesięcy albo od popełnienia tego czynu upłynęło więcej niż 2 lata.

3. Wymierzenie kary pieniężnej nie stanowi przeszkody do zastosowania innych środków przewidzianych w niniejszej ustawie.

4. Kwoty wyegzekwowane z tytułu kar pieniężnych powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

5. Kara, o której mowa w ust. 1, podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 6a

Postępowanie naprawcze i zarząd komisaryczny

Art. 72a. 1. W razie powstania w kasie straty bilansowej albo groźby jej wystąpienia, albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub zagrożenia utraty płynności płatniczej, zarząd kasy niezwłocznie zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz Kasę Krajową i przystępuje do opracowania programu postępowania naprawczego.

2. Program postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, kasa przedstawia do zaopiniowania Kasie Krajowej oraz przedkłada Komisji Nadzoru Finansowego, zapewniając jego realizację.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może wyznaczyć kasie termin na opracowanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.

4. W razie zaniechania działań, o których mowa w ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać kasę do wszczęcia postępowania naprawczego i opracowania programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, informując o tym Kasę Krajową.

Art. 72b. 1. W razie powstania w Kasie Krajowej straty bilansowej albo groźby jej wystąpienia, albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub zagrożenia utraty płynności płatniczej, zarząd Kasy Krajowej niezwłocznie zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz przystępuje do opracowania programu postępowania naprawczego. Kasa Krajowa przedkłada program Komisji Nadzoru Finansowego oraz zapewnia jego realizację.

2. Komisja Nadzoru Finansowego może wyznaczyć Kasie Krajowej termin na opracowanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.

3. W razie zaniechania działań, o których mowa w ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać Kasę Krajową do wszczęcia postępowania naprawczego i opracowania programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1.

Art. 72c. 1. Komisja Nadzoru Finansowego może ustanowić kuratora nadzorującego wykonanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 72a ust. 1 lub w art. 72b ust. 1.

2. Kuratorowi przysługuje prawo uczestniczenia w posiedzeniach organów kasy lub Kasy Krajowej oraz uzyskiwania wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania jego funkcji.

3. Kuratorowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu wobec uchwał i decyzji zarządu i rady nadzorczej odpowiednio kasy lub Kasy Krajowej. Oświadczenie o zamiarze wniesienia sprzeciwu zgłoszone na posiedzeniu rady nadzorczej lub zarządu wstrzymuje wykonanie uchwały lub decyzji.

4. Sprzeciw, o którym mowa w ust. 3, kurator wnosi do właściwego sądu okręgowego sądu gospodarczego w terminie 14 dni od daty podjęcia uchwały lub decyzji zarządu lub rady nadzorczej.

5. W przypadku braku wniesienia sprzeciwu do sądu w terminie, o którym mowa w ust. 4, lub w przypadku oświadczenia kuratora, że nie będzie zgłaszał sprzeciwu, uchwała lub decyzja, o których mowa w ust. 3, może zostać wykonana.

6. Kurator może zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zgromadzenia kasy lub Kasy Krajowej. Przepis art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stosuje się odpowiednio.

7. Kurator otrzymuje w razie potrzeby urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy na czas pełnienia tej funkcji.

8. Okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresów pracy oraz innych okresów, od których zależy nabycie uprawnień pracowniczych.

9. Od decyzji o ustanowieniu kuratora kasa lub Kasa Krajowa może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji. Przepisu art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.

10. Kurator składa Komisji Nadzoru Finansowego kwartalne sprawozdania ze swojej działalności zawierające ocenę realizacji przez kasę lub Kasę Krajową programu postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 72a ust. 1 lub w art. 72b ust. 1. W przypadku programów postępowania naprawczego, o których mowa w art. 72a ust. 1, realizowanych w kasach sprawozdania przekazywane są także Kasie Krajowej.

11. Koszty związane z wykonywaniem funkcji kuratora obciążają koszty działalności kasy lub Kasy Krajowej. Wynagrodzenie kuratora ustala Komisja Nadzoru Finansowego, z tym że w kasach, w których w statutach przewidziano wynagrodzenie dla prezesa zarządu, wynagrodzenie kuratora nie może być wyższe niż wynagrodzenie prezesa zarządu kasy, w której ustanowiono kuratora.

12. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje kuratora nadzorującego wykonywanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 72a ust. 1 lub w art. 72b ust. 1, po zrealizowaniu tego programu przez kasę lub Kasę Krajową, a także w przypadku jego rezygnacji, niewłaściwego wykonywania

funkcji lub też innych względów uniemożliwiających kuratorowi należyte wykonywanie tej funkcji.

Art. 73. 1. W przypadku powstania groźby zaprzestania spłacania zobowiązań przez kasę lub Kasę Krajową lub jeżeli zarząd kasy lub Kasy Krajowej nie przekaże programu postępowania naprawczego zgodnie z art. 72a i art. 72b albo gdy realizacja tego programu okaże się nieskuteczna, Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o ustanowieniu zarządcy komisarycznego. Ustanowienie zarządcy komisarycznego w kasie lub w Kasie Krajowej nie wpływa na organizację i sposób działania odpowiednio kasy lub Kasy Krajowej, z wyjątkiem zmian przewidzianych ustawą.

2. Zarządca komisaryczny, o którym mowa w ust. 1, ustanawiany jest na czas nie dłuższy niż do końca realizacji programu postępowania naprawczego.

3. Z dniem ustanowienia zarządcy komisarycznego członkowie zarządu kasy lub Kasy Krajowej zostają odwołani z mocy prawa, a udzielone wcześniej prokury i pełnomocnictwa wygasają. Kompetencje innych organów kasy lub Kasy Krajowej ulegają zawieszeniu. Na zarządcę komisarycznego przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach kasy lub Kasy Krajowej, z wyjątkiem wprowadzania zmian w ich statutach.

4. Zarządca komisaryczny wykonuje również zadania określone w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o ustanowieniu zarządcy komisarycznego.

5. Zarządca komisaryczny opracowuje i uzgadnia z Komisją Nadzoru Finansowego program postępowania naprawczego, kieruje jego realizacją oraz informuje Komisję Nadzoru Finansowego i radę nadzorczą kasy lub Kasy Krajowej o wynikach jego realizacji.

6. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, rada nadzorcza kasy lub Kasy Krajowej może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od daty doręczenia decyzji. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przepisu art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.

6a. Członkowie zarządu komisarycznego otrzymują w razie potrzeby urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy na czas pełnienia tej funkcji.

6b. Okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresów pracy oraz innych okresów, od których zależy nabycie uprawnień pracowniczych.

7. (uchylony)

8. Koszty związane z wykonywaniem funkcji zarządcy komisarycznego w kasie lub Kasie Krajowej obciążają odpowiednio koszty działalności kasy lub Kasy Krajowej. Wynagrodzenie zarządcy komisarycznego ustala Komisja Nadzoru Finansowego.

9. W przypadku realizacji programu postępowania naprawczego w kasie, zarządca komisaryczny przekazuje Kasie Krajowej informacje, o których mowa w ust. 5.

10. W przypadku otrzymania powiadomienia, o którym mowa w art. 72a ust. 1, i zobowiązania kasy do wszczęcia postępowania naprawczego zgodnie z art. 72a ust. 4, ustanowienia kuratora zgodnie z art. 72c ust. 1 lub ustanowienia zarządcy komisarycznego zgodnie z ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego niezwłocznie powiadamia Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Art. 73a. 1. Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o ustanowieniu w kasie lub w Kasie Krajowej zarządcy komisarycznego także w przypadku gdy działalność kasy lub Kasy Krajowej wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa. Zarządcę komisarycznego ustanawia się na okres niezbędny do usunięcia nieprawidłowości związanych z rażącym lub uporczywym naruszeniem przepisów prawa.

2. Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o ustanowieniu w kasie lub w Kasie Krajowej zarządcy komisarycznego także w przypadku gdy skład zarządu kasy lub Kasy Krajowej nie odpowiada wymogom ustawy, w celu zorganizowania wyboru nowego zarządu. Zarządca komisaryczny działa niedłużej niż do chwili powołania nowego zarządu kasy lub Kasy Krajowej oraz uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie prezesa zarządu. Przepisy art. 73 ust. 3, 6–6b i 8 stosuje się odpowiednio.

Art. 74. (uchylony)

Rozdział 6b

Połączenie, przejęcie, likwidacja i upadłość kas

Art. 74a. 1. Kasa może połączyć się z inną kasą po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

2. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia, jeżeli połączenie prowadziłyby do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa środków gromadzonych w kasie biorącej udział w połączeniu lub jeżeli połączenie mogłoby okazać się niekorzystne dla ostrożnego i stabilnego zarządzania działalnością kas podlegających łączeniu.

Art. 74b. 1. W przypadku podziału kasy z wydzielonej części kasy podlegającej podziałowi może zostać utworzona wyłącznie nowa kasa.

2. Podział kasy, o którym mowa w ust. 1, wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

3. Do zezwolenia, o którym mowa w ust. 2, art. 7 stosuje się odpowiednio.

4. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia także w przypadku gdy podział kasy okazałby się niekorzystny dla ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą dzieloną albo kasami, na które zostaje przeniesiony majątek dzielonej kasy.

Art. 74c. 1. Jeżeli strata bilansowa kasy spowoduje obniżenie wyrażonego procentowo stosunku funduszy własnych do wartości aktywów poniżej 1 %, kasa niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny i Kasę Krajową.

2. Kasa Krajowa, po uzyskaniu opinii komisji funduszu stabilizacyjnego, o której mowa w art. 52 ust. 1, w terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji, o której mowa w ust. 1, przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego decyzję o udzieleniu lub odmowie udzielenia pomocy z funduszu stabilizacyjnego dla kasy. Minimalna kwota pomocy powinna zapewnić kasie utrzymanie wyrażonego procentowo stosunku funduszy własnych do wartości aktywów powyżej poziomu określonego w ust. 1.

3. W przypadku gdy Kasa Krajowa odmówi udzielenia pomocy z funduszu stabilizacyjnego, o której mowa w ust. 2, Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez inną kasę, za zgodą kasy przejmującej. Decyzja o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez inną kasę może zostać podjęta przez Komisję Nadzoru Finansowego, jeżeli w wyniku przejęcia wyrażony procentowo stosunek

funduszy własnych do wartości aktywów kasy przejmującej po przejęciu kasy albo po przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy nie obniży się poniżej poziomu określonego w ust. 1.

4. W przypadku braku zgody innej kasy na przejęcie kasy lub braku możliwości przejęcia kasy przez inną kasę, Komisja Nadzoru Finansowego, uwzględniając potrzebę ochrony stabilności rynku finansowego i bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach kasy, może podjąć decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez bank krajowy albo instytucję kredytową, za ich zgodą, albo decyzję o likwidacji kasy.

4a. Podejmując decyzję, o której mowa w ust. 3 albo 4, Komisja Nadzoru Finansowego bierze także pod uwagę oferowane przez podmiot przejmujący warunki finansowe, na jakich ma nastąpić przejęcie.

5. Podejmując decyzję o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy Komisja Nadzoru Finansowego uwzględnia zakres zgody przejmującego oraz w przypadku gdy wartość przejmowanych praw majątkowych jest niższa niż wartość przejmowanych zobowiązań kasy, decyzję Bankowego Funduszu Gwarancyjnego odnośnie udzielenia wsparcia w formie, o której mowa w art. 264 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

6. W przypadku decyzji o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez inną kasę przejęcie powinno obejmować wszystkie prawa majątkowe i zobowiązania wobec członka kasy oraz wartość jego prawa do funduszu udziałowego.

7. Tryb i terminy przejęcia lub likwidacji kasy określa decyzja, o której mowa w ust. 3 i 4. W decyzji o likwidacji kasy Komisja Nadzoru Finansowego ustanawia także likwidatora.

8. Od decyzji, o której mowa w ust. 3 i 4, rada nadzorcza kasy może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od daty jej doręczenia. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji, jednakże przed rozpatrzeniem skargi nie może być rozpoczęte zbywanie majątku kasy

w likwidacji. Przepisu art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.

9. W przypadku uznania skargi na decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy za zasadną, sąd orzeka o jej wydaniu z naruszeniem prawa. Przepisu art. 145 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 143) nie stosuje się.

10. W przypadku podjęcia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy Komisja Nadzoru Finansowego podejmuje jednocześnie decyzję o ustanowieniu zarządcy komisarycznego, o ile nie został on ustanowiony wcześniej. Przepisy art. 73 ust. 3–6b, 8 i 9 stosuje się odpowiednio.

11. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy zobowiązania pozostałe w kasie zaspokajane są z majątku tej kasy.

12. Przejęcie wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy nie wymaga zgody dłużników, wierzycieli oraz członków kasy, której prawa majątkowe lub zobowiązania są przedmiotem przejęcia.

13. W przypadku przejęcia kasy albo przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez bank spółdzielczy przepisy art. 5 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2025 r. poz. 265 i 1191 oraz z 2026 r. poz. 331) stosuje się odpowiednio.

14. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez inną kasę przepisy art. 100 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stosuje się odpowiednio.

15. W przypadku przejęcia kasy termin na przekazanie informacji, o której mowa w art. 23^[1] § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25), nie może być krótszy niż 2 dni. W przypadku decyzji o likwidacji kasy przepisu art. 23^[1] tej ustawy nie stosuje się.

Art. 74d. Z dniem określonym w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o likwidacji kasy, o której mowa w art. 74c ust. 4, zarząd kasy ulega rozwiązaniu,

mandaty jego członków ulegają wygaśnięciu, a zarząd majątkiem likwidowanej kasy obejmuje likwidator. Kompetencje rady nadzorczej, z zastrzeżeniem art. 74c ust. 8, zostają zawieszane. Likwidator reprezentuje kasę w likwidacji w sądzie i poza sądem. Przepisy art. 119–129 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stosuje się odpowiednio.

Art. 74e. 1. Bilans otwarcia likwidacji, program likwidacji oraz sprawozdanie z przeprowadzonej likwidacji podlegają zatwierdzeniu przez Komisję Nadzoru Finansowego.

2. Likwidator, nie rzadziej niż raz na miesiąc, składa Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, Kasie Krajowej i radzie nadzorczej sprawozdania z przebiegu likwidacji.

3. Podział pomiędzy członków kasy majątku pozostałego po zaspokojeniu i zabezpieczeniu wierzycieli nie może nastąpić przed upływem roku od daty ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji.

Art. 74f. 1. Likwidatorowi przysługuje prawo żądania zmiany treści zobowiązania zaciągniętego przez kasę w okresie roku przed otwarciem likwidacji, jeżeli druga strona uzyskała wierzytelność na warunkach korzystniejszych od stosowanych w tym okresie przez kasę. Powództwo rozpoznaje właściwy miejscowo sąd okręgowy sąd gospodarczy.

2. Likwidator prowadzi likwidację w taki sposób, aby zapewnić zaspokojenie lub przejęcie zobowiązań kasy w likwidacji z tytułu środków gwarantowanych zdeponowanych na rachunkach deponentów, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

3. Likwidator może potrącić z wierzytelności likwidowanej kasy dług wynikający z rachunku kasy także wtedy, gdy terminy jego spłaty jeszcze nie nastąpiły.

4. Po zakończeniu likwidacji likwidator sporządza sprawozdanie likwidacyjne i składa je Komisji Nadzoru Finansowego, Kasie Krajowej oraz sądowi rejestrowemu z wnioskiem o wykreślenie kasy z rejestru.

Art. 74g. W przypadku podjęcia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o połączeniu kas, przejęciu kasy albo przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy art. 10 i art. 11 nie stosuje się.

Art. 74h. 1. W czasie likwidacji wynajmujący lub wdzierżawiający, bez zgody likwidatora, nie może wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy lokalu lub nieruchomości, w których jest prowadzone przedsiębiorstwo kasy w likwidacji, o ile kasa w likwidacji wywiązuje się z zobowiązań określonych w umowie.

2. W przypadku przejęcia kasy albo przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy, wynajmujący lub wdzierżawiający nie może, bez zgody przejmującego, w okresie 6 miesięcy od dnia, w którym nastąpiło przejęcie kasy albo wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy, wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy lokalu lub nieruchomości, w których jest prowadzone zbyte przedsiębiorstwo lub jego część, o ile przejmujący wywiązuje się z zobowiązań określonych w umowie najmu lub dzierżawy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do umów leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń i gwarancji bankowych oraz akredytyw, jak również umów obejmujących licencje.

Art. 74i. 1. Na dzień poprzedzający dzień przejęcia sporządza się sprawozdanie finansowe kasy przejętej albo kasy, której wybrane prawa majątkowe lub zobowiązania zostały przejęte przez inną kasę, bank krajowy albo instytucję kredytową. Sprawozdanie finansowe sporządza podmiot przejmujący kasę, a w przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań – zarządca komisaryczny, na zasadach właściwych dla rocznych sprawozdań finansowych określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. W sprawozdaniu finansowym wykazuje się wartość i zakres umorzenia instrumentów kapitałowych i zobowiązań podporządkowanych, o których mowa w art. 267a ust. 8 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

2. Z dniem przejęcia kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki kasy

przejmowanej. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań następstwo prawne ogranicza się do przejmowanych praw majątkowych i zobowiązań.

3. Sprawozdanie finansowe, o którym mowa w ust. 1, jest poddawane badaniu przez firmę audytorską. W przypadku ubiegania się o wsparcie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w art. 264 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, Bankowy Fundusz Gwarancyjny ma dostęp do dokumentacji z badania.

4. Kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca zgłasza do właściwego rejestru sądowego przejęcie kasy wraz ze sprawozdaniem finansowym zbadanym przez firmę audytorską. Zarządca komisaryczny kasy, w stosunku do której podjęto decyzję o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań, zgłasza do właściwego rejestru sądowego przejęcie wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań wraz ze sprawozdaniem finansowym zbadanym przez firmę audytorską.

5. Kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca składa do właściwego rejestru sądowego wnioski o wykreślenie z rejestru przejmowanej kasy.

6. Fundusze własne przejmowanej kasy przeznacza się w pierwszej kolejności na pokrycie strat bilansowych tej kasy.

7. Po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli przejętej kasy z jej majątku kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca dokonuje wypłat członkom przejętej kasy z jej pozostałego majątku, w proporcji do funduszu udziałowego przejmowanej kasy ustalonego na dzień poprzedzający dzień przejęcia. Wartość prawa do funduszu udziałowego jest ustalana przy uwzględnieniu sprawozdania finansowego kasy przejmowanej sporządzonego za okres sprawozdawczy kończący się w dniu poprzedzającym dzień przejęcia.

8. Jeżeli w przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy wartość przejmowanych praw majątkowych ustalonych zgodnie z ust. 1 jest wyższa niż wartość przejmowanych zobowiązań, przejmujący w terminie 14 dni od ustalenia wartości zgodnie z ust. 1 jest zobowiązany zapłacić

nadwyżkę kasie, w stosunku do której podjęto decyzję o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań.

9. W przypadku gdy przejęcie kasy albo przejęcie wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy jest przyczyną szkody dochodzonej na zasadach ogólnych, poszkodowany nie może żądać naprawienia poniesionej szkody poprzez zapłatę kwoty wyższej niż różnica między kwotą, która zostałaby uzyskana w przypadku wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości kasy obejmującej likwidację majątku dłużnika, a kwotą uzyskaną w wyniku zaspokojenia wierzytelności lub wartością udziałów ustaloną zgodnie z ust. 1. Ustalenia różnicy kwot, o której mowa w poprzednim zdaniu, dokonuje się przy założeniu, że w dniu przejęcia, określonym zgodnie z art. 74c ust. 7, sąd wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości kasy obejmującej likwidację majątku dłużnika.

Art. 74j. 1. Z dniem określonym w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o przejęciu kasy:

- 1) zarząd albo zarządca komisaryczny przejmowanej kasy ulegają rozwiązaniu, a kompetencje innych jej organów, z zastrzeżeniem art. 74c ust. 8, zostają zawieszane;
- 2) kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca obejmuje zarząd majątkiem przejmowanej kasy w zakresie określonym w decyzji, o której mowa w art. 74c ust. 3 albo 4;
- 3) wygasają prokury i pełnomocnictwa udzielone przez przejętą kasę.

2. Kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca ogłasza dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Monitorze Spółdzielczym decyzję o przejęciu kasy oraz wzywa wierzycieli tej kasy do zgłoszenia roszczeń w terminie miesiąca od dnia ostatniego ogłoszenia. Obowiązek zgłoszenia roszczenia nie dotyczy wierzycieli z tytułu rachunków. W przypadku niezgłoszenia roszczenia przez wierzyciela przejmowanej kasy nie przysługuje mu wierzytelność w stosunku do kasy przejmującej, banku krajowego przejmującego albo instytucji kredytowej przejmującej.

3. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się.

4. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca ogłasza dwukrotnie o takim przejęciu w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

5. W przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca powiadamia dłużników i wierzycieli przejmowanych praw majątkowych lub zobowiązań o takim przejęciu:

- 1) poprzez ogłoszenie na swojej stronie internetowej lub
- 2) poprzez ogłoszenie w swojej siedzibie i placówkach, lub
- 3) w sposób określony w umowach zawartych z dłużnikami i wierzycielami.

6. Kasa, w stosunku do której podjęto decyzję o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań, na wniosek kasy przejmującej, banku krajowego przejmującego albo instytucji kredytowej przejmującej, niezwłocznie zamieszcza ogłoszenie, o którym mowa w ust. 5:

- 1) na swojej stronie internetowej;
- 2) w swojej siedzibie i placówkach.

Art. 74k. 1. Jeżeli na dzień sprawozdawczy określony w przepisach wydanych na podstawie art. 62c ust. 4 aktywa kasy nie wystarczają na zaspokojenie jej zobowiązań, zarząd kasy, zarządca komisaryczny lub likwidator powiadamia o tym niezwłocznie Komisję Nadzoru Finansowego, która podejmuje decyzję o ustanowieniu zarządcy komisarycznego, o ile nie został ustanowiony wcześniej, i może podjąć decyzję o zawieszeniu działalności kasy oraz wystąpić do właściwego sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości kasy, a także Kasę Krajową. O podjętych decyzjach Komisja Nadzoru Finansowego niezwłocznie zawiadamia Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Kasę Krajową. Przepisy art. 73 ust. 3–6b i 8 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli z powodów związanych bezpośrednio z sytuacją finansową kasy nie reguluje ona swoich zobowiązań w zakresie wypłaty środków gwarantowanych, o których mowa w art. 2 pkt 65 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, wobec deponentów w rozumieniu art. 2 pkt 3 tej ustawy, Komisja Nadzoru Finansowego – w terminie 5 dni roboczych od dnia stwierdzenia tej

okoliczności – podejmuje decyzje, o których mowa w ust. 1. O podjętych decyzjach Komisja Nadzoru Finansowego niezwłocznie zawiadamia Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

3. Komisja Nadzoru Finansowego nie podejmuje decyzji, o których mowa w ust. 1 albo 2, jeżeli Bankowy Fundusz Gwarancyjny podjął decyzję o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji wobec kasy.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć także z urzędu, jeżeli nie nastąpi powiadomienie, o którym mowa w ust. 1.

5. Decyzja o zawieszeniu działalności kasy, o której mowa w ust. 1, jest podawana do publicznej wiadomości w drodze ogłoszenia w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Art. 74l. 1. W okresie zawieszenia działalności, o którym mowa w art. 74k ust. 1, kasa:

- 1) nie reguluje swoich zobowiązań, z wyjątkiem związanych z ponoszeniem uzasadnionych kosztów bieżącej działalności, i nie prowadzi działalności, o której mowa w art. 3 ust. 1 i 1a, a jedynie prowadzi działalność w zakresie windykacji należności oraz realizacji poleceń przelewu na rachunki organów podatkowych;
- 2) nie wypłaca środków pochodzących z nadwyżki bilansowej ani oprocentowania wkładów.

2. W okresie zawieszenia w stosunku do kasy nie może zostać wszczęte postępowanie egzekucyjne, a wszczęte wcześniej ulega zawieszeniu. Zawieszeniu ulega również egzekucja z rachunków prowadzonych przez tę kasę.

3. Warunki i zakres działalności kasy w okresie zawieszenia określa decyzja, o której mowa w art. 74k ust. 1.

Art. 74m. 1. Bezskuteczne w stosunku do majątku kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji są czynności prawne dokonane przez kasę w ciągu roku przed dniem wydania decyzji o przejściu lub likwidacji, o których mowa w art. 74c ust. 3 i 4, którymi rozporządziła ona swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia kasy przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez kasę lub zastrzeżonego dla kasy lub dla osoby trzeciej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

3. Bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez kasę w terminie 2 miesięcy przed dniem wydania decyzji, o których mowa w ust. 1.

Art. 74n. 1. Bezskuteczne są czynności prawne odpłatne rozporządzające dokonane przez kasę w terminie 6 miesięcy przed dniem przejścia albo likwidacji, z jej członkami zarządu, pełnomocnikami lub ich małżonkami, jak również z podmiotami powiązаныmi w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ich wspólnikami lub członkami, członkami zarządu, pełnomocnikami zarządu, lub małżonkami tych osób.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do czynności kasy, których dokonała z innym podmiotem, jeżeli jeden z nich był podmiotem dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, w dacie dokonania czynności.

Art. 74o. 1. Bezskuteczne są obciążenia majątku kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli kasa nie była dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela, a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem decyzji o przejściu lub likwidacji, o których mowa w art. 74c ust. 3 i 4, i w związku z jego ustanowieniem kasa nie otrzymała żadnego świadczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli zabezpieczenie rzeczowe ustanowione zostało w zamian za świadczenie, które jest niewspółmiernie niskie w stosunku do wartości udzielanego zabezpieczenia.

3. Bez względu na wysokość świadczenia otrzymanego przez kasę bezskuteczne są obciążenia, o których mowa w ust. 1 i 2, jeżeli obciążenia te zabezpieczają zobowiązania osób, o których mowa w art. 74n ust. 1.

Art. 74p. 1. Bezskuteczna jest umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa majątkowego kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności, jeżeli nie została zawarta w formie pisemnej z datą pewną.

2. Umowa ustanawiająca zabezpieczenie finansowe na podstawie ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 294) dla swojej skuteczności wobec kasy nie wymaga zachowania formy pisemnej z datą pewną.

Art. 74q. 1. Jeżeli wynagrodzenie za pracę członka zarządu albo pełnomocnika kasy, w stosunku do której podjęto decyzję, o której mowa w art. 74c ust. 3 i 4, określone w umowie o pracę lub umowie o świadczenie usług zawartej przed dniem decyzji, o których mowa w art. 74c ust. 3 i 4, jest rażąco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia za tego rodzaju pracę lub usługi i nie jest uzasadnione nakładem pracy, wynagrodzenie lub jego część przypadające za okres przed tym dniem, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy, jest bezskuteczne w stosunku do kasy, chociażby zostało już wypłacone.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do świadczeń przysługujących w związku z rozwiązaniem stosunku pracy albo umowy o usługi związane z zarządzaniem przedsiębiorstwem kasy.

3. Powództwo likwidatora, kasy przejmującej, banku krajowego przejmującego albo instytucji kredytowej przejmującej o ustalenie wysokości należnego wynagrodzenia rozpoznaje właściwy miejscowo sąd okręgowy sąd gospodarczy.

Art. 74r. W sprawach nieuregulowanych w art. 74m–74q do zaskarżenia czynności prawnych kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny o ochronie wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.

Art. 74s. 1. Nie można uznać czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia wydania decyzji, o których mowa w art. 74c ust. 3 i 4, chyba że na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny uprawnienie to wygasło wcześniej.

2. Jeżeli czynność kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, wówczas to, co wskutek tej czynności ubyło z majątku kasy lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji, a gdy przekazanie w naturze jest

niemożliwe, do kasy powinna być wpłacona równowartość w pieniądzu. Do chwili przekazania osobie trzeciej nie zwraca się świadczenia wzajemnego.

Art. 74t. 1. Kasa jest uprawniona do sprzedaży wierzytelności pieniężnych byłych członków wynikających z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów po ustaniu członkostwa w kasie zbywającej wierzytelności.

2. Wierzytelności kredytowe kasy są zbywane:

- 1) w drodze aukcji i przetargu;
- 2) na podstawie oferty publicznej;
- 3) w wyniku negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

3. Nabywcą niewymagalnych wierzytelności kredytowych kas może być:

- 1) kasa;
- 2) bank krajowy.

4. Umowa sprzedaży wierzytelności powinna być zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

5. W przypadku nabycia wierzytelności albo puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką lub zastawem rejestrowym sąd prowadzący księgę wieczystą lub rejestr zastawów, na wniosek nabywcy o wpis zmiany dotychczasowego wierzyciela, dokonuje wpisu w księdze wieczystej lub w rejestrze zastawów o zmianie wierzyciela, na rzecz którego była ustanowiona hipoteka lub zastaw rejestrowy. Nabywca, składając wniosek do sądu, dołącza wyciąg z ksiąg rachunkowych, podpisany przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych nabywcy, opatrzony pieczęcią nabywcy, potwierdzający nabycie wierzytelności albo puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką lub zastawem rejestrowym.

Art. 74u. W przypadku gdy decyzja o likwidacji kasy została podjęta przez jej członków, likwidacja prowadzona jest zgodnie z zasadami obowiązującymi przy likwidacji spółdzielni, z tym że:

- 1) sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień otwarcia likwidacji, program likwidacji oraz sprawozdanie z przeprowadzonej likwidacji podlegają zatwierdzeniu przez Komisję Nadzoru Finansowego;

- 2) likwidator, nierzadziej niż raz na miesiąc, składa Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, Kasie Krajowej i radzie nadzorczej kasy sprawozdania z przebiegu likwidacji;
- 3) podział pomiędzy członków majątku pozostałego po zaspokojeniu i zabezpieczeniu wierzycieli nie może nastąpić przed upływem roku od daty ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji;
- 4) Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o odwołaniu likwidatora wyznaczonego przez kasę, jeżeli prowadzi on likwidację kasy w sposób zagrażający bezpieczeństwu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowych; Komisja Nadzoru Finansowego powołuje wówczas nowego likwidatora.

Rozdział 6c

Przepisy karne

Art. 74v. Kto, jako członek zarządu kasy, będąc obowiązany do podania Komisji Nadzoru Finansowego albo Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu informacji dotyczącej kasy i jej członków w zakresie określonym w ustawie, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane będące w jego posiadaniu, podlega grzywnie do 1 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 74w. 1. Kto, będąc obowiązany do zachowania w tajemnicy informacji, o których mowa w art. 9e ust. 1 lub art. 9g, ujawnia je niezgodnie z upoważnieniem określonym w ustawie, podlega grzywnie do 500 000 zł albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu, o którym mowa w ust. 1, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega grzywnie do 1 000 000 zł albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

Art. 75. (uchylony)

Art. 76. (uchylony)

Art. 77. (uchylony)

Art. 78. (uchylony)

Art. 79. (uchylony)

Art. 80. (uchylony)

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe**Art. 80a–85d.** (pominięte)

Art. 86. 1. Kasy, w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, wystąpią do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie:

- 1) statutów dostosowanych do przepisów ustawy;
- 2) prezesów zarządów.

2. Kasa Krajowa, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, wystąpi do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zatwierdzenie:

- 1) statutu dostosowanego do przepisów ustawy;
- 2) członków zarządu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przepisu art. 8 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu kasy art. 8 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia prezesa zarządu kasy art. 21 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, przepisu art. 53 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej art. 53 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia członków zarządu art. 51 ust. 1 zdanie 2, ust. 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio.

7. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, lub ust. 2 pkt 2 w przewidzianych terminach lub po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie odmowy zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego osoby, której wniosek taki dotyczy, mandat związany z pełnioną przez tę osobę funkcją wygasa.

Art. 87. Kasy obowiązane są w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy do przeprowadzenia audytu zewnętrznego i przekazania jego wyników Komisji Nadzoru Finansowego, Kasie Krajowej, ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, Narodowemu Bankowi Polskiemu, Komitetowi Stabilności

Finansowej oraz Krajowej Radzie Spółdzielczej. Audyt przeprowadza biegły rewident.

Art. 88. Przepisy art. 50 ust. 4 i art. 64 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 81¹³⁾, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w roku, w którym ustawa weszła w życie.

Art. 89. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 81¹³⁾, zachowują moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. d ustawy, o której mowa w art. 81¹³⁾, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 90. Dotychczasowe przepisy w zakresie współczynnika wypłacalności wydane przez Kasę Krajową zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 24 ust. 6.

Art. 91. 1. W terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy ze środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55, mogą być finansowane wydatki na pokrycie roszczeń członków kas z tytułu zgromadzonych w kasach środków pieniężnych – w przypadku ogłoszenia upadłości takiej kasy lub prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek tej kasy nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku ogłoszenia upadłości kasy posiadającej dobrowolny system ubezpieczania środków pieniężnych członków lub ogłoszenia upadłości takiej kasy ze względu na to, że jej majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, roszczenia członków kasy zaspokajane są w pierwszej kolejności w ramach tego systemu.

3. W terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy w przypadku wyczerpania środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55, i wystąpieniu zagrożenia stabilności systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Narodowy Bank Polski może udzielić Kasie Krajowej kredytu

¹³⁾ Artykuł 81 zawiera zmiany do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

krótkoterminowego, na uzupełnienie środków tego funduszu, w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 oraz art. 42, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.

Art. 92. Traci moc ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. poz. 2, z późn. zm.¹⁴⁾).

Art. 93. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia¹⁵⁾, z wyjątkiem art. 24 ust. 5, który wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia, art. 24 ust. 6, który wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia, art. 83 pkt 1 i 2, które wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia.

¹⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. poz. 1178, z 2001 r. poz. 64 i 1081, z 2002 r. poz. 1387 i 2074, z 2004 r. poz. 623 i 1546, z 2006 r. poz. 1354, z 2009 r. poz. 403 i 1045 oraz z 2011 r. poz. 715, 779 i 1175.

¹⁵⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 26 lipca 2012 r.